The Lithuanian Weekly
'LIETUVA'
Published every Friday at Chicago, Ill.
Subscription in United States, Canada and Mexiko $2.00 per year.
Subscription to Foreign countries..... $3.00 per year.
Advertising rates on application.
We execute all kinds of Job and Book Printing and Translating in all modern languages.
Adress all communications to
A. OLSZEWSKI, Publisher,
924 33-rd Street, Station 60, CHICAGO, ILL.

LIETUVA

Sanvaitinis Laikrasztis
'LIETUVA'
Išeina kas Pétnyčią, Chicago, Ill.
Prenumerata Suvien. Valstijose, Kanadoje ir Mexike ant metų $2.00.
Kitose Viešpatystėse „ „ $3.00.
Prenumerata turi buti iš viršaus apmokama.
Apgarsinimų prekės gaunamos per laišką.
"Lietuva" spaudina visokias Knygas, Konstitucijas ir visokius kitus drukus. Vertimus iš kitų kalbų atlieka kuogeriausiai.
Visuose reikaluose adresuokite taip:
A. OLSZEWSKIS,
924 33-rd Street, Station 60, CHICAGO, ILL.

Nr. 36 CHICAGO, ILL., PETNYCZIA, 4 Rugsėjo (September) 1903 m. Metas XI

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Politiszkos žinios.

—o—

Amerika.

Pereitą petnyčią telegramai pranešė, buk Beirute, Syrijoj, tapęs turkų nugalabintas amerikoniškas vice-konsulius Magelssen. Ta žinia kaip bematant sukėlė visas Suvienytas Valstijas ant kojų, amerikoniški laikraščiai pakėlė visą kryžkarę prieš turkus, reikalaudamai, idant „Dėdė Samas" niėko nelaukdamas imtųs už suvaldymo Turkijos. Prezidentas Roosevelt tuojau įsakė admirałui Cotton, esančiam Europos vandenyse, su trimis kariškais laivais plaukti per Terpžemines jures į Syrijos pakraščius ant grumojimo sultano valdžiai ir apsaugojimo gyvasties ir turto kitų gyvenančių čia Amerikos pavaldinių. Pasirodė vienog, kad vice-konsulius Magelssen gyvena sau sveikas ir gyvas, kad žinia apie jo nugalabijimą buvo visai klaidinga. Teisybė, jam važiuojant Beiruto ulyčia koks ten turkas buvo ant jo užsimojęs, bet tuomi viskas ir užsibaigė, konsulius nebuvo nė sužeistas. Triukšmo vienog pridaryta daugiau negu reikia, ir nežiurint ant atšaukimo neteisingai pagarsintos žinios apie užmušimą vice-konsuliaus, prezidentas Roosevelt savo įsakymo, duoto admirałui Cotton plaukti į Syrijos pakraščius, neatšaukė; Suvienytų Valstijų laivynė, stovėdami Turkijos vandenyse, turės mat kas valanda priminti sultanui, kad su „Dėde Samu" — tai ne juokai, kad už menkiausią skriaudą savo valdinių Turkijoj jis mokės atsakančiai užsistoti ir nedorėlius turkus nubausti. Toks Suvienytų Valstijų pasielgimas ne visoms Europos viešpatystėms patinka, Francuzija gi su pasityčiojimu klausia, kokioms tiesoms pasinaudoja Suvienytos Valstijos grasinti Turkijai kare, — tos pačios Suvienytos Valstijos, kurios nepavelijo Vokietijai ir Anglijai išjieškoti savo teisingus reikalavimus nuo Venezuelės?

Kolumbijos kongresas atmetė sutartį ant nukasimo Panamos kanalo ant tokių išlygų, kokias Suvienytos Valstijos statė. Dabartinis Kolumbijos prezidentas Marroquin, kurs yra prilankus Suvienytoms Valstijoms ir veikė ką tik galėjo, idant ta sutartis butų padaryta, iš savo kongreso pasielgimo yra labai neužganėdintas. Jis todėl dabar patarė Suvienytoms Valstijoms savo propozicijas perstatyti kitokiam pavidale, ant kurio kongresas galėtų sutikti. Iš atmetimo sutarties neužganėdintas ne vien Marroquin, bet ir daugumas kitų prakilnesnių šalies gyventojų, kadangi jie mena, jog Suvienytos Valstijos gali, ant galo, perkeisti savo norus nukasimo kanalo per Panamos susmaugą ir pradėti jį statyti per Nicaraguą. Tas gi ne labai butų geistina, kadangi nukasimas kanalo per Panamą daug galėtų prisidėti prie pakėlimo ekonomiškų sanlygų netūrtingoj Kolumbijoj.

Dideliame National teatre, Washingtone, pereitą sanvaitę atsibuvo skaitlingas politiškas susirinkimas, kuriame dalyvavo daugelis senatorių, kongresmanų, šiaip visokių augštų urėdninkų ir keletas tukstančių žmonių. Ant susirinkimo kalbėjo geriausi kalbėtojai, ypatingai sąnariai kovojančio priešai trustus susivienyjimo. Kiekvienas jų kritikavo vedamą prezidento Roosevelto ir generališko prokuratoriaus Knox'o politiką; kiekvienas jų stengėsi darodyti, kad abudu tie viršininkai, kurie ypatingai turėtų but įstatymų dabotojais, visai neprisilaiko teip vadinamų Shermano įstatymų priešai trustus, per ką prigelbėja trustams augti ir tapti valdonais visų musų laisvos respublikos ukėsų. Dabar tie trustai esą įgiję čia tokią galybę, kokios jiems pavydi ne vienas iš despotiškiausių Europos valdonų. Svarbiausiu susirinkimo užgyrimu yra — 1904 metuose sušaukti į Washingtoną nacijonališką kariautojų priešai trustus konvenciją, ant kurios taptų suorganizuota nauja politiška partija, kurios užduotim butų: visais pragumais kovoti prieš trustus. Ta partija sekančiuose rinkimuose statys teipgi savo kandidatus ant Suvienytų Valstijų prezidento ir vice-prezidento; kandidatu ant prezidento, kaip tuli to judėjimo vadovai nurodo, busiąs William R. Hearst, žinomas išleistojas kelių didžiausių amerikoniškų dieninių laikraščių (N.Y.Journal, Chicago American, San Francisco Examiner), kuriuose jis nesykį buvo aštriai prieš trustus užsimojęs. — Dabar to kariautojų prieš trustus susivienyjimo šalininkai, ypač-gi to paties Hearsto dieniniai laikraščiai giriasi, kad šis nutarimas esąs sukėlęs didelį neramumą trustų valdonų eilėse. Ar teip vienog yra, ar trustų magnatai ištikro laukia kokio nors pavojaus iš tos pusės, galima abejoti. Kokiais tie trustininkai ne butų, jie visgi nėra teip naiviški, kad nenumanytų, jog pakolaik dabartinė politiška ir draugijos tvarka viešpatauja, pakolaik viešpatauja paremta ant kapitalizmo pamatų produkcijos sistema, jokia kova prieš trustus neįstengs nė jų galybę susilpninti, nė jų tolesniam ugiui kelią užkirsti. Jeigu jie kame nors mato sau pavojų — ir jie be abejonės mato, — tai tik ne minėtų kariautojų prieš trustus eilėse, bet visai kitoj pusėj: jie mato tą kaskart smarkiau augančiame ir pajiegas įgyjančiame judėjime pačių dirbančių žmonių, politiškai besiorganizuojančių darbininkų, ant kurių veliavos trumpai ir aiškiai parašyta: revoliucija draugijos sutaisyme, socializavimas įrankių ir šaltinių išdirbystės ir turtų.

Išpanija.

Iš laikraščių pranešamų žinių matyti, kad Išpanijoj netolimoj ateityj laukiama ne menkų sumišimų ir gal užgimimo tikros revoliucijos. Visos gyventojų luomos, kaimiečiai burzuazija ir rankpelniai labai neužganėdinti iš dabartinių valdžios šeimyninkavimų ir juo toliau, juo smarkiau kįla priešingas valdžiai judėjimas. Svarbiausiu tame judėjime veikėju yra republikoniškoji partija, kuri veda smarkią agitaciją lygiai tarp paprastų gyventojų, kaip ir kariaunoj. Pačiam Išpanijos sostapilyj, Madrite, revoliucijiška agitacija kasdien darosi smarkesnė. Darbininkiškas judėjimas lygiai auga. Neseniai anarchistai bandė iššaukti net visatiną darbininkų straiką, vienog jų pasistengimai užsibaigė vien nedideliais straikais, užgimusiais vienam, kitam mieste. Darbininkiškos organizacijos vienog sparčiai žengia pirmyn, auga į spėkas ir sąnarių skaitlium. Tuo tarpu tulose darbo šakose užgimė krizis, ypatingai darbuose prie triobų statymo. Viename tik Madrite švenčia be darbo apie 20 tukstančių darbininkų. Bėgyje 1890 iki 1900 metų pramonė čia buvo pilname žydėjime, statyta dirbtuves ir fabrikus, tvėrėsi kompanijos su 800 milijonų pesetų (apie 160 mil. doliarų) ir daugiau kapitalo, bet tik ne ant ilgai pateko: po trumpo žydėjimo umai įvyko krizis, bankrutijimai pramoninkų, atsirado čielos armijos bedarbių. Nežiurint vienog ant teip didelio sumažėjimo darbų ir uždarbių, dirbančios luomos yra apsunkintos dideliais mokesčiais viešpatystei. Ne įstabu todėl, kad žmonių neužganėdyjimas juo labiau apsireiškia, o valdžios, ažuot pasirupinti kaip nors apie pagerinimą žmonių gyvenimo sanlygų ir tuomi stengtis jų neužganėdyjimą nutildyti, griebiasi kitokių, joms paprastų, vaistų: persekiojimo ir kalėjimų.

Mieste Alcalla del Valle, provincijoj Cadiz, darbininkai pakėlė straiką. Kad priduoti jam didesnį ženklyvumą, straikieriai sudarė ant ulyčių demonstracijas. Ant išvaikymo demonstrantų atvyko žandarmerijos pulkas, kurią straikieriai pasitiko akmenimis ir vėzdoms, o pagalios ir šuviais. Vienas žandaras likos užmuštas, keli sužeisti. Po susirėmimo su žandarais visas straikierių burys vaikščiojo miesto ulyčioms, daužydami duris ir langus dirbtuvių ir krautuvių ir imdami viską, kas jiems pakliuvo; ypatingai jie mėgo imti ginklus. Galiaus visas burys susirinko ties rotuže ir čia, rėkdami „Mirtis tironams", ant rinkos sudegino miesto archivą.

Maskolija.

Finansų ministeris Vitte gavo dimisiją ir tuojau tapo pakeltas ant urėdo ministerių rodos prezidento. Jam pavesta teipgi į trumpą laiką užbaigti pirklystės tarybas su Vokietija, ir jis pasilieka vyriausiu viešpatystės turto užveizėtoju. Į jo vietą finansų ministeriu likos paskirtas Pleske, buvęs iki šiol ciecoriško viešpatystės banko prezidentu.

Vidaus dalykų ministeris Plehve paskyrė komisiją, kuri ateityj turės rupintis apie gesinimą šen ir ten užgemančių darbininkų straikų. Komisija duos prisakymus areštuoti darbininkus ir per prievartą statyti juos į darbą, o besipriešyjančius, ypačgi straiko vadovus, administratyviškais keliais gabenti į Siberiją. Kažin tik, kokią rodą duos sau komisija su anais dešimčiais tukstančių darbininkų, straikuojančių ir maištus keliančių didesniuose pietinės Maskolijos miestuose, kaip antai Kijeve, Odesoj, Baku etc., su kuriais jokios rodos negali gauti ne tik policijantų ir žandarų gaujos, bet nė siunčiamos ant beginklių ir badu stimpančių žmonių kariaunos.

Balkanų pussalis.

Macedoniečių ir bulgarų kovo su turkais verda. Nėra tai karė, bet vien užpuldinėjimai atskirų burelių vienų ant kitų, galabyjimas gyventojų, deginimas namų ir kaimų, be jokios tvarkos ir tankiausiai ištvirkusių, godžių ant pasipelnavimo kareivių. Ties Smilovo pereitą petnyčią įvyko smarkus susirėmimas šešių turkiškų batalijonų su 3000 pasikėlėlių. Pasikėlėliai likos baisiai sumušti, krito jų negyvų apie 1 tukstantį žmonių, nerokuojant daugybės sužeistų. Iš turkų pusės užmuštų ne daugiausiai. Adrianopoliuj pasikėlėliai su dinamitu išlėkdino į orą kazarmes ir padegė miestą. Miestas yra beveik visas liepsnose. Gyventojus apėmė didelė baimė ir jie pradėjo bėgioti iš miesto, palikdami visą savo turtą ugnyj. Geležinkelio stacija Eški teipjau su dinamitu tapo į padanges išnešta, prie ko keliolika geležinkelio tarnų ir urėdninkų užmušta. Pamariniame mieste Vasiliko likos į orą išlėkdintas jurių žibinčius. Iš Uškub praneša, jog ten buvęs pradėtas bombarduoti Austrijos konsuliaus namas; namui vienog nedaug blėdies padaryta. Turkijos kariškam ministeriui pranešė, jog neužilgio turėsinti užgimti revoliucija apskričiuose Seres, Strumica ir Raslog. Tuose apskričiuose daugelis bulgarų gyvena. Karės ministeris išleido tuojau įsakymą, idant revoliucija butų tuojau užgesinta, neduodant jai plačiau įsivyrauti. Diplomatiškas Serbijos pasiuntinys Konstantinopoliuj pranešė sultanui, jog du Serbijos kariaunos skyriu traukia į parubežį, idant sulaikyti albaniečių užpuolimus. Ties Saloniki užgimė keletas mažesnių susirėmimų. Bulgarija pasiuntė pulką kariaunos į Kostendil į pagelbą saviškiems. Didžiausios pasikėlėlių pajiegos laikosi apskrityj Saloniki.

Bielgrade atsibuvo skaitlingas susirinkimas, ant kurio buvo karštos kalbos laikytos. Po susirinkimu priimta rezuliucijas, simpatizuojančias su revoliucijišku judėjimu Macedonijoj ir šaukiančias valdžią remti pasikėlėlius.

Isz Lietuvos.

—o—

Isz Vilniaus.

Į Vilnių atsilankė dabar „miestinių ir primiestinių kelių akcijonierių draugystės" pirmsėdis Maksimov. Mieriu jo atsilankymo yra padaryti sutartį su miesto valdžia apie perdirbimą dabartinių Vilniaus arklinių tramvajų į elektrikinius.

Vilniaus kariško apskričio viršininkas perstatė miesto galvai reikalingumą pastatyti naują tiltą per Viliją kariškiems tikslams. Savo atsiliepime jis klausia, ar ant pastatymo tilto neapsiimtų miestas nuo savęs paskirti dalį kaštų. Tiltas turėtų but geležinis; vietą jam renka centrališkoj miesto dalyj, netoli Puškino skvėro.

Sudegus gr. Tiškevičiaus gariniam malunui ir surištiems su juo spyžiniu fabriku ir medžių piovinyčia, daugybė darbininkų pasiliko be darbo. Teipjau apie 20 darbininkų neteko darbo mechaniškoj dirbtuvėj Rutkevičiaus. Mat savininkas jos numirė ir dirbtuvė likos ant tulo laiko uždaryta.

Matematikos mokytojas Lukavski atidengia šįmet Vilniuje privatišką, 2ro skyriaus, vakarinę keturių kliasų mokyklą su gimnazijos programu. Egzamenai norintiems į tą mokyklą pastoti prasideda 20 d. piutės, lekcijos gi — nuo 1 d. rugsėjo. Mokestis pirmose dviejose kliasose po 80 rublių, trečioj ir ketvirtoj kliasoj po 100 rublių ant metų. Baigusiejie tą mokyklą gauna diplioma ir tiesas baigusių keturias kliasas gimnazijos.

Žinomas Vilniuj pirklys Smazenevič aplaikė laišką, kuriame reikalauta, kad pirklys padėtų paskirtoj vietoj 200 rublių, o jei ne, tai jis busiąs nužudytas. Pasirašyta: „komitetas". Smaženevič paženklintoj vietoj padėjo tuščią kopertą ir paprašė policijos padaboti. Pseudonynas, pasirašęs „komitetu", neužilgio atėjo ir tikėdamas, kad ras čia reikalautus pinigus, kopertą pasiėmė, bet tuojau likos suareštuotas. Buvo tai virėjas Martuševičia, tarnaujantis valginyčioj „Bristol", to paties Smaženevičo namuose.

Nuo 1 dienos rugsėjo šių metų, prie Vilniaus paišymo mokyklos atsidaro teplorystės mokykla. Kursas yra 3 metai su sekančiu programu: 1mi metai — teplorystė nuo negyvos naturos; 2ri metai — teplionė galvos; 3ti metai — teplionė plikos naturos. Vyriausiais instruktoriais yra akademikas Trutnev ir tepliorius Ribakov.

Iš Vilniaus gub.

Nuo 8 iki 15 d. liepos visoj Vilniaus gubernijoj susirgo gyvulių: dviejose vietose Ašmėnų pavietyj sibyrišku maru susirgo 2 arkliai ir abudu išdvėsė; Lydos pavietyj susirgo 5 arkliai; kiaulių rože Lydos pav. susirgo ir pastipo 8 kiaulės; Šventėnų ir Ašmėnų paviečiuose sibyrišku maru susirgo 80 kiaulių, iš jų 61 pastipo.

Pirmoj pusėj jannio mėnesio visoj Vilniaus gubernijoj gaisrų buvo 34, kurie užgimė: nuo negerai užlaikomų kaminų 3, nuo neatsargumo 1, nuo padegimų 2, nuo perkunijų 12 ir nuo nežinomų priežasčių 16. Ugnies padaryta pragaištis apskaityta ant 23548 rublių.

Netikėtų mirčių buvo 27, tame skaitliuje 8 likos perkuno užmušti.

Vagysčių papildyta 13; pavogta visokių daigtų vertės už 269 rub. 40 kap.; grynais pinigais pavogta 704 rub. 14 kap.

Arklių pavogta: Disnos pavietyj 4, Lydos pav. 4, Ašmėnų pav. 3, taigi išviso pavogta 11 arklių.

Jiezno valsčiuje, Trakų pav. iškrito smarkus ledai, kurie daug blėdies javams pridirbo. Tą pragaištį aprokuoja ant puspenkto tukstančio rublių.

Iš Vitebsko gub.

Keletas Petropilio profesorių, susitarę su tulais Rygos kapitalistais, parengė šįmet gydinyčias dvare Meddum, 15 verstų nuo Dvinsko. Įtaisyta čia laboratorija valgomiems produktams ištirinėti, saulinės maudynės, švediška gimnastika ir tt. Ligonius prižiuri keli profesoriai ir privat-docentai kariškai-mediciniškos akademijos. Į tą naują „kurortą" žmonių daugybės suplaukia.

Tulose vietose Vitebsko gubernijos smarkus ledai daugybę pragaišties pridirbo. Sodauninkams, daržininkams ir ukininkams padaryta blėdies ant 100 tukstančių rublių. Miestelyj Biešenkovičiuose ledai išmusė 8600 langų.

Iš Gorodoko, Vitebsko gub.

Vitebsko gubernatorius įsakė, kad nuo rudens šių metų kiekvienas namų savininkas miestelyj, ties savo sėdyba, išsodintų ulyčių pakraščius medžiais, turinčiais bent 6—8 metus senumo, atokume dvejų sieksnių nuo kits kito. Pasodintus tokiu budu medžius savininkas turi prižiurėti nuo pagadinimo ir sužeidimų, vietoj-gi nudžiuvusių umai pasodinti naujus.

Iš Belostoko (Baltstogės), Grodno gub.

Liepos 21 dieną likos čia užmuštas policijos starnas, tulas Lobanovski. Grįžtant jam namo po apžiurėjimui paskirtos sau miesto dalies, ant Pieskinės ulyčios kerties kas toks suėmė jam iš užpakalio rankas. Policistas atsigrįžo, bet toj valandėlėj kirsta jam į galvą ir jis ant vietos sudribo, poko jam likos užduotos da trįs žaizdos į kaklą ir krutinę. Užmušimas atliktas akyvaizdoje skaitlingos publikos, užpuolikų buvo apie 10 ypatų. Jie teip sparčiai mokėjo su savo auka atlikti ir teip greit išbėgiojo, kad nė vienas iš jų netapo sugautas. Turi but policistas Lobanovski buvo per daug uolus savo pašaukime ir ne už gerus darbus jį teip skaudžiai nubausta.

Reališkos mokyklos Maskolijoj.

Maskolijos apšvietimo ministerijoj buvo pakeltas klausimas, ar galima baigusius reališkas mokyklas priimti į universitetus, ar palikti viską po senovei. Klausimas ilgai svarstėsi, menama buvo, kad nuo šių metų bus leista reališkų mokyklų mokintiniams pastoti į universitetus, tuo tarpu dabar tą klausimą išrišo atbulai: į jokį Maskolijos universitetą realistai negali but priimti.

Žemdarbystės draugystės Lietuvoj.

Lietuvoj yra keletas susitvėrusių teip vadinamų žemdarbystės draugysčių, kurių mieriu yra rupintis apie pagerinimą ir pakėlimą žemdarbystės, sodauninkystės, gyvulių auginimo ir tt. Tokios draugystės, žinoma, susitvėrė vien iš didesnių žemės savininkų, taigi dvarponių; ukininkų į jas nepriiminėta, kadangi jie, kaipo žmonės tamsus, nieko, girdi, apie žemdarbystės reikalus neišmano. Teip bent tų draugysčių sąnariai teisinos, ištikro gi paprastų ukininkų neįleisdavo vien dėl to, kad ponams nesmagu ant vieno suolo sėdėti su mužikais. Progresas vienog visur apsireiškia, net pilnose persisenėjusių prietarų bajorų smegenyse. Teip antai dabar Minsko žemdarbystės draugystės sąnariai, po ilgų ir gana karčių ginčų, nutarė į sąnarius priiminėti ant toliaus ir paprastus kaimiečius-ukininkus, su tokioms jau balso tiesoms kaip ir „ponai". Žemdarbystės-gi ministerija tą nutarimą patvirtino. Gal su laiku tą pat padarys ir kitos draugystės.

Rupestis apie pakėlimą pramonės Lietuvoj.

Maskolijos žemdarbystės ministerija, „ant praplatinimo pramonės šiaurvakariniame krašte ir suteikimo atsakančių uždarbių beturčiams gyventojams", žada neužilgio pasirupinti apie organizavimą vilnų verpinyčių Lietuvoj. Tos verpinyčios savo išdirbimais turėtų aprupinti ne tiktai reikalus vietinio krašto gyventojų, bet teipgi ir visas vidurines Maskolijos gubernijas.

Iš Kauno.

Pasirodo, kad Kauno lietuviai pradeda jau atsibusti iš amžino miego, pradeda pažinti, kad lietuviais esą. Šįmet prieš užgavėnes buvo parengtas čia lietuviškas vakaras su dainoms, dekliamacijoms etc., o po tam šokiai. Viskas, žinoma, buvo parengta be valdžios daleidimo. Gaila, kad nebuvo loštas joks spektaklius. Dainininkų choras ne mažas ir iš jo dainų publika buvo, galima sakyt, užganėdinta. Iš svečių buvo ir tokie, ką menkai lietuviškai moka, bet kiek galėjo, stengėsi lietuviškai kalbėti, ypatingai mergelės. Tas vakaras ant vietinių sulenkėjusių lietuvių visgi savo įtekmę padarė, daugelis jų tyčiomis pradėjo lietuviškai mokintis.

Kaune ant geležinkelio stacijos pradėjo dabar labai tankiai daryti kratas. Kratas daro parubežiniai kareiviai drauge su raudonsiuliais. Ant stacijos jie teip ir šnairuoja į kiekvieną pasažierių, teip ir tyko, kad tik ką sugriebti. Jeigu tik koks nors žmogelis pasirodo jiems nužiurėtinu, tuojau padaro pas jį reviziją. Tankiausiai jie turi su ilga nosia pasitraukti, bet tas žmonėms begalo jau įkiro.

Lietuviškas knygas Kaune labai sunku gauti: gabentojai retai čia užklįva, nors reikalaujančių lietuviškų knygų ir laikraščių skaitlius kas syk didinasi.

Svogeris.

Iš Kauno gub.

No 327 p. m. „Gazeta Polska" paduoda žinias, kiek buvo užtraukta 1901 m. skolų ant Kauno gub. žemės. Iš privestų ten skaitlinių matome: žeminiam Vilniaus banke buvo užstatyta už 18707627 rub. 2225 turtai (ukės), apimanti 485019 dešimtinių žemės; žeminiam Peterburgo — Tulos banke buvo užstatyta už 3994-543 rub. 436 turtai — 85158 deš.; žeminiam bajorų banke (viešpatystės banke) — už 2929195 rub. 197 turtai — 110232 deš., taigi išviso už 25631365 rub. užstatyti 2858 turtai apimanti 680407 dešimtines, t. y. apie 38% visos bajorų žemės; be to žeminis ukininkų bankas (viešpatystės bankas) paskolino 97940 rub. ukininkams; taigi išviso buvo užtraukta 1901m. ant Kauno gub. žemės 25729305 rub. skolos. Trijuose pirmutiniuose žeminiuose bankuose ant vienos užstatytos dešimtinės išpuola apie 37 rub. 67 kap. skolos: Peterburgo — Tulos banke išpuola 46 rub. 91 kap., Vilniaus — 38 rub. 57 kap. ir, pagaliaus, bajorų banke — 26 r. 48 k. skolos.

Daugiau kaip ½ užstatytos bajorų žemės, kasmet po du kartu esti statoma ant licitacijos už neužmokėjimą pusmetinių procentų. Pvz., spalių mėn. 1902 m. buvo pastatyta ant licitacijos Vilniaus banke 249 turtai su 76262 deš. už 1610768 rub. ir bajorų banke — 18 turt. su 11354 deš. už 553161 rub. skolos. Didžiausias plotas licituojamosios žemės išpuolė ant Šiaulių paviečio — 34878 deš. už 1569-497 rub.; paskui eina paeilium: Kauno pavietis — 24-715 deš. už 1502131 rub., Raseinių — 18064 deš. už 912407 r., Panevėžio — 17002 deš. už 758670 r., Vilkmergės — 12883 deš. už 666347 r., Zarasų — 7649 deš. už 324687 rub. ir, ant galo, Telšių pav. — 5408 deš. už 200241 rub. skolos; ant Telšių pav. dėlto teip nedaug teišpuola licituojamosios žemės, kad čia dideli plotai priguli kunigaikščiui Oginskiui, grovams Tiškevičiams, Pleteriams ir tt. Ištikrųjų teparduodama per licitaciją tiktai kokia šimtoji dalis licituojamosios žemės, kadangi skolininkai kokią dieną prieš licitaciją užmoka procentus. Bet toks mokėjimas tikant trumpo laiko tenutęsia licitaciją: testatomas ant licitacijos skolininko turtas tiktai neužmokėjus jam 3 pusmetinių procentų; skolininkas dažniausiai temoka tiktai už vieną pusmetį ir ateinantį pusmetį jo turtas vėl įtraukiamas į ilgą licituojamųjų turtų eilę.

Toki, poniškai gyveną, dažniausiai nieko neišmaną apie ukę, prasiskolinę ponai jau retai teišsikapanoja iš savo skolų ir jų žemė anksčiau ar vėliau pereina tankiausiai į maskoliaus, vokiečio ar latvio rankas; išgelbėti jo nebegali nė nežmoniškas eksploatavimas darbininkų*), nė kvietimas maskolių ir lenkų darbininkų**), o racijonališkiau ukininkauti da toli ne visi pradėjo. "VienybėLiet." nr. 27 p. m. praneša, semtas iš „Krajaus" žinias, kad Kauno gub. esą 900 dvarų, turinčių po 400 — 1000 margų lauko ir 600 dvarų, turinčių daugiau, kaip po 1000 margų; vienok iš jų tepriguli prie laukininkų draugysčių tiktai 343 dvarponiai.

Didelių dvarponių draugysčių Kauno gub. yra dabar trįs: „Kauno laukininkų dr-tė", „Raseinių laukininkų dr-tė" ir „Birutа". Tikslas pirmutinių dviejų draugysčių — pakėlimas ukės ir apskritai ekonomiško dvarponių padėjimo, o trečiosios — tobulinimas sutaisymo pieninių produktų, ypač sviesto ir racijonališkas pardavimas jų. Apie veikimą jų pakalbėsime kitą kartą.

K-as.

*) Žr. No 1 „Darbininkų Balso" koresp. iš Kuršėnų; No 2 „D. B." — Darbininkų triobos dvaruose, Lesnistvos ir Radomislio dvarai; No 3 — Subernijos dvaras (ties Šiauliais) Pajevonio pav.; No 5 — Liučinavo dvaras ir No 6 — Kumečiai; No 9 „Ukininko" p. m. koresp. Nuo Eriogalos.

**) Žr. No 2 „Uk-ko" p. m. — Dvarponiai — platintojai maskolystės ir No 7 „Varpo" p. m. — Lenkai-darbininkai Lietuvoje.

Iš Vilkmergės, Kauno gub.

Užderėjimai šįmet musų pavietyj nė geriausi, nė blogiausi; žieminiai javai užderėjo vidutiniškai, vasarojai — gerai. Keblumas vien su suvalymu javų nuo laukų: lįja ir lįją. Jei kokią dieną ir prasigiedrija, tai vis-gi sustatyti pėdai nespėja išdžiuti, o šlapius — kur dėsi parvežęs? Žmonės rupinas, dejuoja, kad bent grudai pėduose nesudygtų. Su šienu teip'gi daug vargo buvo, vienas — lytingos dienos, antras — darbininkų stoka. Mat pradėjus šienauti, lyg ant tyčių, valdžios užsimanė Vilkmergės pliantą taisyti. Kadangi čia uždarbiai, kaip sako, buvę geresni, tai daugumas darbininkų apleido kaimus ir jieškojo darbo prie taisymo plianto, ukinin-

kai gi pasiliko be pagelbos. Rodos pliantas nė truputį nebutų nukentėjęs, jeigu jo taisymą butų atidėję ant toliaus, o ne tokioj darbymetėj, kada ukininkai nesumano iš kur sau darbininkus gauti.

Nem.

Iš Naumiesčio pav., Suvalkų gub.

Keliant vestuves, turtingiejie musų ukininkai susiprašo juo daugiau kunigų ir gėrisi kožnu jų žingsniu. Bet ar visi tie žingsniai guli ant to kėlio, kurį musų kunigai rodo bažnyčioj iš sakyklų? Per vestuves antai Gudaičių kaime (rodosi 10 d. birželio) pas ukininką S. atvažiavo 8 kunigai, kaip ant atlaidų. Vienu tarpu kuopelei žmonių bedainuojant šalia klėties, kun. E., norėdamas susirast daugiau dainininkų, įėjo į klėtį ir čia pamatė du kunigu, (pravardes abiejų jų žinau) gulinčiu su dviem mergom ant vienos lovos. Kun. E. pradėjo juos bausti, bet tie nieko nepaisė ir pasiliko voliotis su mergoms. Nesuprantamas daigtas: rodos, kad jie butų užmirsę savo pačių žodžius, kuriuos skelbia iš sakyklos žmonėms; bent jie tą galėjo atsiminti po žodžių kun. E. Bet, gal tie žodžiai tik dėl jų klausytojų — vargdienių?..

Klausutis.

Iš Griškabudžio, Suvalkų gub.

„Ką žiupsniais mėtyti, tai velyk visa sauja", — teip rodos griškabudiškiai sanprotauja. Mat ant kelių valsčiaus susirinkimų valsčiaus raštininkas Ostrovski prašinėjo, kad jam butų padidinta alga bent ant trijų rublių kas mėnesis, taigi vietoj dadar jam mokamų 15 rublių, gautų kas mėnesis 18 rublių. Valsčionys vienog nė girdėti nenorėjo apie tokį „numetimą kruvinai uždirbto skatiko". Bet štai ant sueigos 18 d. vasario raštininkas praneša, kasoj esą 280 rublių „likučių", kurie valsčiui priguli. „Tai gal tuos pinigus padovanosite, vyručiai, mums? — pradėjo raštininkas kalbinti valsčionis. — Matote, panie, nenorėjote man padidinti algos, tai nors dabar pridėkite; žinote, panie, kad su pusrubliu aš dienos negaliu pragyventi". Ir valsčionių širdys suminkštėjo, „likučiai" likos ponams valsčiaus viršininkams atiduoti. Sako, vaitas Jasevičia ir kasierius Mockeliunas gavę po 80 rublių, o raštininkas — visą 120 rublių. Pereitą metą irgi apietiek sugriebė tie „ponai". O raštininkas kaip lupo už viską, teip ir lupa....

Lygsvaris.

Isz Amerikos.

Perkunas užmusze.

PEORIA, ILL. Piutės 25 d. buvo čia užėjęs smarkus lytus su perkunijoms. Perkunas trenkė į vieną viešbutį, kur ant verandos keletas ypatų sėdėjo, ir vieną iš svečių užmušė.

Geležinkelis per visa Amerika.

Geležinkelių karaliai, t. v. Pan-American Railroad Co., inkorporavo 250 milijonų doliarų kapitalo ant pravedimo milžiniško geležinkelio per visą Ameriką — nuo Hudson-Bai iki Buenos Ayres. Geležinkelis prasidės nuo Fort Nelson prie Hudson-Bai, eis per Winnipeg, Manitobą, į Šiaurinę Dakotą, toliaus per Pietinę Dakotą, Nebraską, Kansas, Oklahomą, Indijonų Teritoriją ir tt. į Galveston, Tex. Nuo čia į ir per Mexiko, išilgai Panamos siaurumos, per Columbiją, Ekuadorą, Peru ir tt. į Buenos Ayres, Argentinoj. Nuo to geležinkelio bus pravestos šoninės linijos: iš Peru į Rio de Janeirio, į Valparaiso ir į daugelį kitų svarbesnių pirklystės vietų Pietinėj Amerikoj. Visas to geležinkelio ilgis kruvoj turės apie 10000 mylių.

Debesu pratrukimas.

MORYSVILLE, KAS. Piutės 25 d. užėjo čia teip smarkus lytus, jog į trumpą laiką Big Blue upė ant 16 pėdų pakilo. Žemesnėse vietose vanduo užliejo triobas ir žmonės priversti buvo juos apleisti ir gelbėtis ant stogų ir augštų medžių. Netoli nuo čia gulinčios sodybos Vleits randasi 5 pėdas po vandeniu. Blėdies pridirbta ant 50 tukstančių dol.

Bažnyczią apvoge.

DANVILLE, ILL. Nesusekti vagiliai įsilaužę nakties laike į šv. Juozapo bažnyčią, pavogė nuo altoriaus auksinį kryžių ir šeip visokių auksinių ir sidabrinių daigtų.

Ant szveislaukio.

MEDIA, PA. Čia likos pakartas tulas Robert Kilpatrick, kurs 1902 m. buvo savo šeimyninkę nužudęs. Jis yra pirmas, patekęs ant šveislaukio Delaware pavietyj bėgyje paskutinių 60 metų.

Oro ir užderejimu stovis.

Per visą pereitą sanvaitę oras visose Suv. Valstijose buvo vidutiniškas. Valstijose Mississippi vidurių, upės Ohio klionių pradžioje pereitos sanvaitės buvo tik naktys vėsios, šeip gi oras labai gražus. Viršutiniojo Mississippi ir upės Missouri klonyse, pajurių valstijose ir Uolinių kalnų šalyse, kur iki šiam laikui oras buvo gana šaltas, dabar užstojo dideli karščiai. Pietinėse valstijose pagal Atlantiką ištiko smarkus lytus, valstijose Ohio klonių, didesnėj Texų dalyj, Uuoliniuose kalnuose ir Didžiojo oceano pakraščiuose žmonės skundėsi ant stokos lytaus. Šiaurinėse dalyse vidurinių prieatlantiškų valstijų siautė audros, kurios vietomis ant laukų blėdies pridirbo. Užderėjimas kornų geras yra vidurinėse ir vakarinėse valstijose, ypač gi Nebraskos ir Kansas. Viršutinio Ohio klonyj, tulose dalyse valstijos Illinois, teipgi Iowa ir Missouri dėlei stokos lytaus kornai truputį nukentėjo. Ankstyvesniejie kornai bus iki pradžiai spalių mėnesio nuo laukų nuvalyti. Šiaurinėj Dakotoj da daug kviečių pasilieką ant laukų nenuvalytų, kuomet kitur tie javai jau seniai iškulti. Pietinėj Minnesotos dalyj javai jau nukirsti, bet pėduose šlapi ant laukų tebestovi. Oregono ir Washingtono valstijose užderėjimai buvo geri ir jau nuo laukų nuvalyti. Medvilnių pliantacijos šįmet truputį nukentėjo dėlei nuolatinių lytų. Tabako pliantacijos gerai išsilaikė valstijose Kentucky, Maryland, Virginia ir Tennessee ir iš dalies Pennsylvanijoj, mažesnių gi užderėjimas Ohio valstijoj; oras čia mat perdaug sausas buvo. Obuolių uždėrėjimai šįmet beveik visose valstijose menki, niekiausi gi yra vidurinėse Atlantiko pakraščių valstijose.

Negalejo viens be kito gyventi.

PITTSBURG, PA. Netoli nuo Homestead, kaimelyj Doerr's Terrace, 35 d. piutės rado vienoj grintelėj lavonus dviejų negyvų jaunų ypatų, su didelėms žaizdoms krutinėj. Buvo tai 25 metų Obersal Latimore iš Homestead ir 18 metų mergelė Ellen Ringle iš Allegheny City. Juodu gulėjo lovoj apsikabinę viens kitą. Šale jų buvo paliktas laiškelis, kuriame rašo, kad juodu teip buvo įsimylėję, jog be viens kito ant svieto negalėje gyventi, o kadangi tėvai nedaleido jiems apsivesti, tai juodu nutarė drauge numirti.

Laivas nuskendo.

Plaukiantis iš New Yorko garlaivis „Whitney", netoli nuo New Haven susimušė su škuneriu „John Booth". Dėlei smarkaus sužeidimo škuneris į trumpa laiką nuskendo, su juo drauge nuskendo ir penki jurininkai. Kapitoną ir vieną jurininką pasisekė da išgelbėti.

Nedoreliu darbas.

New Yorke likos suareštuoti du agentai, Joseph Geld ir William George, laikanti biurus parupinimo darbo bedarbiams. Jie mat užsiiminėjo ne tiek parupinimu darbo bedarbiams, kiek gaudymu jieškančių darbo merginų ir pardavinėjimu jų į paleistuvystės namus. Jų tą nedorą darbą susekė detektivas Lemmon, ir dabar iš jų prisipažinimų pasirodo, kad tuo pardavinėjimu gyvo tavoro užsiiminėjo ne jie vieni, bet čiela gauja jiems panašių nedorėlių. Į jų rankas daugiausiai patekdavo merginos neseniai iš Europos atkeliavusios, kurios, bejieškodamos darbo ir nežinodamos čianykščių sanlygų, lengvai pakliudavo į ištvirkusių agentų nagus.

Nelaimingas sugrižimas.

PITTSBURG, PA. Kada keletas jaunų vaikinų ir merginų grįžo viename vežime namo nuo pikniko, netoli Allegheny vežimas jų apsivertė ir nuo kalno, su visais keleiviais, nudardėjo į tekantį pakalnėj upelį Girtys Run. Trįs merginos prigėrė, kiti-gi išsigelbėjo, nors prie puolimo nuo kalno daugumas jų sunkiai susižeidė.

Užmuszeją sugavo.

INDIANAPOLIS, IND. 26 d. piutės likos čia sugautas airys James Lynchbaum, kurs 1894 metuose užmušė moterį Agnę McDonnell pavietyj Mayo, Airijoj, o paskui pabėgo į Suvienytas Valstijas. Jis jau sykį buvo suimtas, bet įstengė iš teisdarystės rankų ištrukti. Dabar sugavo jį atvykęs su tuo mieriu iš Airijos detektivas Young; sugautasis bus gabentas atgal į Airiją, kur bus atiduotas po sudu. Lynchbaum buvo mokintoju prie vienos ir angliškų mokyklų.

Kelione aplink žemę in 54 dienas.

Piutės 27 dieną sugrįžo į New Yorką tulas H. Frederick, kurs 2 d. liepos šių metų išsirengė kelionėn aplink žemę. Visą savo kelionę aplink žemę atliko jis į 54 dienas ir 7 valandas. Iki šiol rodos da niekas tokios kelionės nebuvo atlikęs į teip trumpą laiką. Iš New Yorko Frederick iškeliavo pirmiausiai į Hamburgą garlaiviu Deutschland; iš ten geležinkelių į Paryžių, paskui į Dalnus. Chinuose užtrukęs ilgiausiai, nes 18 dienų. Pervažiavęs per geltonuosius vandenis ir paskui geležinkeliu pervažiavo per Japoniją. Per Didįjį oceaną plaukė 16 dienų, išlipo Victorijoj; iš čia parkeliavo į New Yorką.

In teviszkę.

BALTIMORE, MD. Kunigas Luigi Sartoris, klebonas šv. Juozapo bažnyčios Midland, Md., atsisakė nuo prabaščystos ir iškeliauja į savo tėvynę Italiją. Jis yra giminaitis dabartinio popiežiaus Piaus X. ir jo tikra pravardė yra Sarto. Jo gimtinė yra Venecija, į čia jis ir grįžta, idant likusius savo gyvenimo metus tarp savųjų praleisti.

Mormonu atsilankymas.

DUBLIN, IND. Piutės 27 dieną pribuvo į čia keletas mormonų (sekta pripažįstančių daugpatystę) iš Utah valstijos, neva su mieriu skelbti evangelijos pamatus, iš tikro-gi kad pasivogti sau merginų. Miesto galva Tippen nutėmijo jų mierius ir mormonai likos išvyti. (Teip bent garsina amerikoniški laikraščiai. Rodos vienog, kad kaltinimas, buk jie norėję merginas vogti, yra tyčia tulų fanatikų paleistas, idant supiudyti žmones prieš iki šiol da niekam neprasižengusius mormonus vien dėlto, kad jie pripažįsta daugpatystę. Rd.).

Nedoras pasielgimas su ateiviais.

Ateiviai, kurie dėl visokių priežasčių patenka į imigrantų špitolę ant salos Ellis Island, N. Y., nuo seniai jau skųsdavos, kad špitolės užveizėtojai su patekusiais ten pacientais nelabai mandagiai apsieina, kad kolioja juos biauriausiais žodžiais ir kartais visai „užmiršta" išleidžiamiems pacientams sugrąžįti pinigus, kokius nuo jų ant apsergėjimo paima. Skundai buvo daromi ir imigracijos komisoriui Williams, bet matyti tas visai nesirupino apie prašalinimą pikto, kadangi juo toliau, juo užveizėtojų apsiėjimas su ateiviais dar aršesniu darosi. Iš skundo, kokį dabar pakėlė buvusi toj špitolėj kaipo pacientė moteris Regina Flohr su savo dviem vaikais, pasirodo, kad užlaikomos ten moterys verčiamos yra atlikinėti sunkiausius ir biauriausius darbus be jokio už tai atlyginimo, taigi jas užlaiko ten kaipo niekiausias verges, nežiurint ant to, kad laivų kompanijos, už kiekvieną jų užlaikomą špitolėj ant Ellis Island pacientą, moka ant dienos 90 centų, už užlaikomą gi Long Island College špitolėj — $1.50. Ne geriau apsieina su ateiviais nė kvotimo kambariuose. Teip antai ant salos buvo tulą laiką užlaikytas misijonierius Zuras. Kada jis buvo pašauktas į inkvizicijos kambarį ant išklausinėjimo, jis pamatė, kaip inkvizitoriai biauriausiu budu kvotė tulą italijonę, teip kad ta iš gėdos ir nusiminimo pradėjo net balsiai raudoti. Misijonierius, nors patsai budams nelaisviu, norėjo užsistoti už ją, bet jam tuojau pagrumota kumščia ir, galiaus, „už kišimą nosies ne į savo dalykus", keletą sanvaičių ilgiau nelaisvėje palaikyta! Ir tokie dalykai darosi „laisvoj šalyj". Ar gi jau valdžios nė sykį neatkreips savo atidos ant tų nedorybių, kokių dasileidžia imigracijos užveizėtojai su patenkančiais į jų nagus nelaimingais ateiviais?

Geležinkelio stacija apvoge.

MCFARLAND, KAS. Pereitos petnyčios rytą ant Rock Island geležinkelio stacijos atėjo šeši apsimaskavę plėšikai ir, grasindami stacijos tarnams revolveriais, atėmė nuo jų 8 auksinius laikrodėlius, visus sidabrinius rikus iš valgomojo kambario ir 150 doliarų pinigais iš kasos. Atlikę tą viską plėšikai ramiai prasišalino. Ant suėmimo plėšikų likos pasiųsti detektivai ir policija, bet nė vieno iš jų iki šiol nesusekta.

Nelaimes ant geležinkeliu.

BLOOMINGTON, ILL. Pereitą utarninką susimušė čia du iš priešingų pusių atbėgę geležinkelio trukiai. Sužeistų pasažierių rados 30, tarp jų keletas mirtinai.

RACINE, WIS. 28 piutės, netoli Silver Lake susimušė pasažierinis trukis su atbėgusiu iš priešingos pusės trukiu su gyvuliais. Keturi konduktoriai likos sužeisti ir daug gyvulių užmušta. Iš pasažierių vienog nieks nenukentėjo.

BRITHON, COL. 28 piutės ant Union Pacific geležinkelio susimušė pasažierinis trukis su tavoriniu trukiu, prie ko mašinistas Hotschkish likos mirtinai sužeistas.

Expliozija.

ERIE, PA. Netoli miestelio Girard, 25 dieną piutės ant Lake Shore geležinkelio eksspliodavo lokomotivos garinis katilas. Ekspliozijos likos sunkiai sužeisti: mašinistas, jo pagelbininkas ir pečkurys.

SOUTH CHICAGO, ILL. Fabrike Illinois Steel Co. 28 piutės įvyko smarki ekspliozija garinės triubos. Darbininkas Michal Foginski, matomai lenkas, likos užmuštas, o keturi darbininkai aplaikė sunkias žaizdas.

BHARTHAGE, MO. Čianykščiam parako fabrike Independent Powder Co. įvyko smarki degančių medegų ekspliozija. Ekspliozijos likos trįs žmonės užmušti, tarp jų ir fabriko užveizėtojas, keliolika gi kitų darbininkų sunkiau ir lengviau sužeista. Dalis namo, kur maišomas esti parakas, išlėkė į orą. Tam fabrike per šį mėnesį atsitiko jau antra ekspliozija.

Patžudystes.

BLOOMINGTON, ILL. Tula mergelė Alice Sample papildė patžudystę, paleisdama sau iš revolverio du šuviu į krutinę. Priežastim tos patžudystės buvus nelaiminga meilė.

BROOKLYN, N. Y. Čionai nusišovė Frederick D. Pressler, buvęs Suv. Valstijų armijos kasierius. Bekasieriaudamas jis mat buvo ką ten negero su viešpatystės pinigais padaręs, juos ant savo privatiškų reikalų sunaudojęs...

KEOKAK, IA. Netoli Hamilton, Ill., papildė patžudystę tulas James Debogue. Aštuoni metai atgal nusišovė jo tėvas, dvidešimt metų atgal — jo tėvo tėvas. Matomai šeimynoj yra įsiviešpatavus patžudystės liga, kuri pereina iš kartos į kartą.

Isz darbo lauko.

¶ PITTSBURG, PA. Pereitą sanvaitę pakėlė čia štraiką darbininkai, dirbantiejie National Tube Co. liejinyčiose. Štraikas užgimė dėl to, kad kompanija atsisakė padidinti jiems mokestį. Šiose liejinyčiose štraikų nebuvo per dešimt pastarų metų, ir gal da nė dabar jis nebutų įvykęs, jeigu liejinyčių savininkas butų ant vietos buvęs, kadangi jis visąda mokėjo su savo darbininkais geruojų susitaikyti. Tuo tarpu vienog jis yra užrubežėj, paliktas gi užveizėtojas be jo žinios nieko nenori daryti.

¶ PITTSBURG, PA. Čionai likos ant tulo laiko uždarytos Duquesne geležies dirbtuvės, per ką 800 darbininkų pasiliko be darbo.

Isz Lietuviszku diryu.

Iš Brooklyno, N. Y.

Keletas metų atgal, beje 1894 metuose New Yorke susitvėrė Mildos Giesmininkų Draugystė. Buvo tai rods pirmutinė Amerikoj lietuviška giesmininkų draugystė, ir nors tuose laikuose kiekvienai progresiviškesnei draugystei buvo sunkus gyvenimas, tai vienog ji išgyveno šešis metus. Po sunkių kovų su kunigais, pirmutiniai draugystės įkurtojai neteko ant galo energijos ir Mildos Dr-stė pairo. Veikiai po to, 1901 metuose suorganizuota likos kita draugystė vardo Simano Daukanto, kuri dalinos į tris skyrius: teatrališką, giedorių ir muzikantų. Kiekvienas skyrius mokinos savo užduoties ir viskas buvo gerai. Po tulam laikui vienog čia įsiveržė tvarkos ardytojai, kilo nesutikimai, vieni kitus pradėjo niekinti — ir draugystė pakrypo, pasiliko tiktai vienas teatrališkas skyrius, kiti du išnyko. Mat brooklyniečiai yra gabus ką nors naujo užmanyti ir laikraščiuose pagarsinti, kad čia yra tas ir tas daroma, bet tie užmanymai neturi užtektinai paremėjų, todėl tankiai pasilieka bergždžiais. Per rupestingumą kunigo Varnagirio prisiveisė čia daugybė „bedievių", bet iš jų menka nauda, kadangi daugumas nesirupina suprasti visų musų reikalų, tingi ką nors veikti ant tautiško ir darbininkiško lauko, vangus ant parengimo teatrų, susirinkimų, ant kurių galima butų apkalbėti ir lukštenti yvairius musų gyvenimo klausymus, ypatingai gi jų atšalimas prie giedojimo ir muzikos yra neišteisinamas. Daina ir muzika pakelia žmogaus jausmus, sušvelnina jo budą, patraukia prie augštesnių siekimų, prie doresnių darbų, nuramina visokiuose susikrimtimuose ir rupesčiuose, o vienog mes esame atšalę nuo jų, nesistengiame sutverti giesmininkų kuopelę nė palaikyti seniau sutvertas, kurios nesykį galėtų mus savo dainoms palinksminti. Ar brooklyniečiai to nesupranta? Bandykime-gi atnaujinti giesmininkų ir muzikantų draugystes, bandykime parodyti jų naudą tiems, kurie to nesupranta ir stengkimes jas užlaikyti tvirtai, iš ko ir mes patįs turėsime naudą ir pasigerėjimą, ir kitus palinksminsime.

K. Balčiunas.

Iš Philadelphia, Pa.

Keletas čianykščių lietuviškų draugysčių nutarė, idant kiekvienas sanaris mokėtų po 1 centą kas mėnesis į tautišką kasą, kurie tai pinigai butų apversti ant yvairių musų tautiškų reikalų. Tuo tarpu į tautišką kasą įmokėjo ir paaukavo sekančios draugystės:

Dr-stė Vitauto gvardija....	$6.32
„ Algirdo kareiviai....	6.29
„ Šv. Antano.....	5.82
„ Petro Armino.....	4.53
„ Šv. Juozapo.....	2.33
„ Lietuva.....	1.40
Socialistų Darbininkų kuop.	1.85
Auka nuo suv. d-čių pikniko	3.00
Iš Neprig. Kliubo dėžės....	36
Viso surinkta.....	$31.90

Visa ta suma likos padalinta šiteip: į kankintinių kasą $10, mokslėiviams „Aušros" draugystės fondan $10, delegatui ant terptautiško darbininkų kongreso į Nyderlandiją $10 ir Vištaliui $1.90.

Delegatu į Nyderlandiją skiriame D-rą Joną Šliupą. Į kankintinių komitetą renkame: prezidentu — D-rą A. Bacevičią; sekretorium — P. Mikolainį; kasierium — J. J. Paukštį.

Iš viršui paduoto matome, kiek daug labo mes nuveiktumėm, kad terp musų butų didesnis susipratimas. Keletas antai draugysčių, dėdamos po vieną centą kas mėnesis nuo kiekvieno sąnario, į trumpą laiką surinko ne menką sumelę pinigų, jeigu visos musų draugystės tą padarytų, — kiek tai mes galėtumėm atlikti svarbių musų tautiškų reikalų. Philadelphijos draugystės pirmos davė tam paveikslą, tegul kitų miestų lietuviai pasirupina tą pat padaryti. Dėdami po vieną centą ant mėnesio į tautišką kasą mes nė viens nepavargsime, nenusiskriausime, nė nejausime, bet iš tų centų susidės ne dešimt, bet šimtai doliarų, su kuriais ne vienam savo tautiečiui ašaras nušluostysime, palinksminsime, ne vieną sudrutinsime darbuose dėl savo tautos, o mes patys turėsime užganėdyjimą tuom, kad atliekame savo tėvyniškas pareigas.

J. Butkus.

Iš Johnston City, Ill.

Šiame miestuke lietuvių gyvena ne daug, yra dvi šeimynos ir apie 35 pavienius. Visi vienog stovi labai žemai kaslink supratimo apie musų tautos raikalus, nė kuom kitu neužsiima, kaip girtuokliavimu ir besitrankymu po karčiamas. Jokių lietuviškų laikraščių jie neskaito, užtai nieko nė nesupranta ir gyvena kaip gyvuliai. Yra čia da pora lietuviškų šeimynų iš Prusų Lietuvos, tie daug doriau užsilaiko, žmonės daug švelnesni, bet su kitais negali sugyventi, kadangi nemėgsta į saliunus lankytis.

Darbai čia eina gerai, kastynės dirba kasdiena ir galima šis tas uždirbti. Apart kastynių kitokių darbų čia nesiranda.

J. N. Skaptukas.

Iš Elizabeth, N. J.

Rugpiučio 11 dieną šventėme varduves Dominyko Bočkaus. Dailiai besilinksminant, vienas iš draugų užmanė, kad svečiai neužmirštų ir apie musų kankintinius ir mokslėeivius ir kad kiekviens tiems reikalams paaukautų po keletą centų. Užmanymas buvo su džiaugsmu priimtas ir kaip bematant svečiai sumetė 4 doliarus, iš kurių 2 dol. skiria kankintiniams, kitus-gi 2 dol. besimokinančiai lietuviškai jaunuomenei. (Aukos ir aukautojų vardai pagarsinti „Lietuvos" num. 35. Rd.).

Vienas iš draugų.

Iš New York, N. Y.

Ant privatiško susirinkimo pas p. Zelionį, iš priežasties atsilankymo p. Kazimiero Čelkio su Agota Čelkiene iš Turners Falls, Mass., tapo surinkti trys doliarai, kuriuos skiriame: $1.00 tėvynainiui Vištaliui, $1.00 lietuviškiems kankintiniams, ir $1.00 lietuviškam pasiuntiniui į Nyderlandiją ant terptautiško darbininkų kongreso.

D. M.

Musų korespondentams.

Lietuviškų laikraščių korespondentai, pranešdami žinutės iš lietuvių gyvenimo Amerikoje, mažai tesirupina pranešti viską grynai ir teisingai; bile tik supiešia kaip, o redakcija su jų paišiniu tesiklapatija, tetaiso, jeigu dar galima pataisyti, ir teišaiškina viską kaip reikia. Žinoma, kad tokiuose atsitikimuose redakcija gali aptašyti tik kalbą ir rašybą, o mislis vis pasilieka ta pati kaip yra padavęs korespondentas, nes redakcija į kožną vietą nenueis ištirti, ar ta paduota žinia teisinga, ar ne. Daugiausiai atsitinka, kad rašto mislis nėra kaip reikia išaiškinta, tame jau redacija ne gali gelbėti, todėl turi šiek tiek apdailinus leisti tokią žinią į laikraštį. Iš to kartais pasidaro ginčai ir nesusipratimai, o tai vis per kaltę tokių nesilaikančių teisybės korespondentų. Žinias laikraščiams, ypač apie lietuvių veikalus pranešti, yra geras ir reikalingas daigtas, ateinančiai lietuvių gentkartei gali labai akyvu ir naudingu buti, bet korespondentams reikia dėti atidą, kad kiekviena anų paduota žinutė butų teisinga ir suprantama. Terp tokių neaiškių ir be rupesčio rašytų korespondencijų yra iš dalies patilpusi p. Parapijono korespondencija „Lietuvos" num. 30, kur jis paduoda lietuvių skaitlių East St. Louise, Ill. P. Parapijonas rašo, kad E. St. Louis'e „lietuvių yra: apsivedusių šeimynų 70, o pavienių bus net porą šimtų; lieviškų merginų nėra, tai nevedę negali apsivesti." Neeisime per lietuvių gyvenimus rinkdami skaitlių lietuvių E. St. Louis'e, nes tai butų vien bereikalingas trukdymas laiko; lai bunie lietuviškų šeimynų ir 70; bet jau visus pavienius, palyginus su liet. šeimynoms, jokiu budu nepaimsime į 200 arba ir 250, nes beveik kožna čia gyvenanti lietuviška šeimyna laiko ant kvietieros vyrų, kurių paprastai gyvena pas kiekvieną liet. šeimyną nuo 5 iki 12 ypatų, o randasi ir tokių vietų, kur skaitlius nevedusių lietuvių gyvenančių pas vieną šeimyną siekia kartais net iki 20. Taigi lietuvių pavienių E. St. Louis'e yra kur kas daugiau negu p. Parapijonas apgarsino.

Toliaus rašo, kad lietuviškų merginų nėra, nevedę negalinti apsivesti. Tas ir neteisybė; lietuvaičių tuom tarpu, kada p. Parapijonas savo korespondenciją rašė, buvo apie 30. E. St. Louis'e vestuvės dėlto netankiai atsitinka, kad tuli vaikinai, nors ir galėtų apsivesti, su tuom nesiskubiną, o nekurie, jeigu ir kažin kaip norėtų apsivesti, negali, ne dėlto kad lietuvaičių merginų nebutų, bet kad neturi laimės pas merginas, nenori tekėti už tokių.

„Lietuvos" 34 numeryje patilpo šitokia neva žinia, neva apgarsinimas: „Musų ikšioliškas prabaščius likosi vyskupo paliuosuotas nuo prabaščystos. Todėl jis negali pildyti prabaščiaus pareigų (— o vienog pildo, nors vyskupas jam tai uždraudęs,) nė krikštyti vaikų, nė davinėti šliubų. Čionykštė parapija (kokia? katalikiškų parapijų E. St. Louis'e yra net 7, kiekviena jų turi savo vardą,) pajieško kunigo. Jeigu toks yra kur, gali prie musų parapijos (— kaip parapijos prezidento adresas? nepadavus jokio adreso jug joks kunigas negali atsišaukti,) arba tiesiog prie vyskupo (— kaip vardas to vyskupo?) musų dyacezijos (— kaip ji vadinasi?) atsišaukti. E. St. Louis parapija." Ką mislijat, ar ant tokio kvailo pajieškojimo kas gali, net ir svarbiausiame reikale, atsiliepti? Jis yra tik kamša laikraštyje, kurį redakcija, prašant, turi patalpinti, bet iš to jokios naudos nėra. Tegul todėl ant toliaus žinių pranešėjai, rašydami ką nors į laikraštį, stengiasi visada rašyti teisingai ir aiškiai, kad jų raštas ne tik jiems vieniems, bet ir visiems laikraščio skaitytojams, suprantamas butų.

„Lietuvos" Skaitytojas.

Amerikonai apie lietuvius.

Vienas iš didžiausių Chicagos dieninių angliškų laikraščių, „Chicago Record-Herald", nuo tulo laiko savo nedėliniuose išleidimuose pradėjo talpinti straipsnius apie tautas, iš kokių susideda Chicagos gyventojai. Kiekviename numeryj telpa vienas straipsnys pašvęstas vienai atskirai tautai. Pereitos nedėlios numeryj aprašyti buvo lietuviai. Straipsnys užima visą vieną laikraščio šalį, papuoštas paveikslėliais lietuviškų typų. Matyti vienog, kad amerikiški rašytojai mažai paiso apie teisybę to, ką aprašo, nesistengia arčiau apsipažinti su dalyku, apie kurį nori rašyti, todėl iš jų aprašymų išeina kartais kas toks, ką galima butų tiesiog absurdu pavadinti. Tas patsai autorius neseniai aprašydams gyvenančius Chicagoj maskolius, buvo užgriebęs ir lietuvius, kuriuos pažymėjo kaipo tamsius, žemai kulturiškai stovinčius žmones, tebegarbinančius da savo šventus aržuolus. Paskutiniamegi numeryj jis jau visai kitaip apie lietuvius rašo, perstato juos visai kitokioj šviesoj; čia matome lietuvius jau ne stabmeldžius, bet augštai kulturiškus, apšviestus, su augštoms idėjoms, su dušia ir kunu pasišventusius savo tėvynei, kuri kenčia sunkiausį prispaudimą ir persekiojimus iš šalies Maskolijos. Taigi čia lietuviai aprašyti iš geriausios pusės, gaila tik, kad savo išgyrimuose rašytojas neįstengė jau užlaikyti mieros ir nuvažiavo per toli. Teip antai iš autoriaus pranešimo žinome dabar, kad beveik kiekvienas Chicagos lietuvis moka po pusantro doliaro į tautišką draugystę, kuri leidžia mokslan našlaičius ir beturčių vaikus; kad ir menkiausiai apšviestas lietuvis yra susipažinęs su veikalais tokių autorių kaip John Stuart Mills, Jeremy Bentham, Sir Henry Mayne etc.; kad jie liuosą nuo darbo laiką pašvenčia ant skaitymo moksliškų raštų, ant lankymo muzėjų, viešų knygynų, dailos institutų ir tt.

Nereikia todėl stebėtis, kad teip augštai iškėlęs lietuvius autorius nenorėjo jau grįžti į kitas lietuvių mylimas lankymo vietas — karčiamas, kur lietuviai ir savo turtą ir sveikatą aukauja ant pagarbinimo Ragučio; kur jie savo liuosą nuo darbo laiką pašvenčia ant mokinimos kaziravimo ir biliardų mušimo. Butų tai per daug didelis kontrastas. Bet yra tarpinis kelias, kuriuo lietuviai žengia. Ant to tarpinio kelio autorius galėjo apsistoti. Nereikalaujame neužtarnautų pagyrimų, bet reikalaujame teisybės.

Priėmimas svetimų vaikų pas gyvulius.

Laikraštis „Nature" paduoda kelėtą pastebėtinų paveikslų, kaip gyvuliai kartais priima svetimus vaikus pas savę ir rupinas apie juos su tokiu prisirišimu, su tokiu pasišventimu, kaip kad kiekviena motina rupinasi apie savo tikrus vaikus. Teip antai neseniai Berlyne vienas šuo atsigabeno į kambarį vištos kiaušinį, iš kurio buvo jau pradėjęs luptis viščiukas; šuo padėjo jį ant divano ir pradėjo su liežuviu laižyti kiaušinio lukštą, norėdamas tokiu budu pagelbėt vištyčiui išsilupti iš savo kieto apsiautalo; po to, teipjau su liežuviu, pagelbėjo vištyčiui išlįsti ir, pamirkęs liežuvį vanėnyj, davė jam atsigerti, paskui gi nunešė jį ant saulės, idant apdžiutų ir susišildytų. Nuo tos valandos šuo tapo priimtojo vištyčio motina ir rupinos apie jį su tokiu pasišventimu ir meile, kaip kad tikra motina.

Antras atsitikimas buvo toks: Viena prijaukinta erelyčia išperėjo keturis vištyčius, po ko išauklėjo juos ir penėjo — kaip kad savo vaikus — sugautų žiurkių ir pelių mėsa. Priimtinukaj matyt savo priimtinės motinos visai negodojo, pešiojo ją, stumdė, vienog erelyčia su didžiausia motiniška meile glaudė juos prie savęs ir jų ištvirkimams pataikavo.

Tula mergelė, Johanna Batz, matė, kaip katė paėmė penkis vištyčius, kurių motina pastipo, ir priglaudus prie savęs stengėsi juos sušildyti.

Gamtos tirinėtojas Romanos turėjo pripratinęs šeškaitę, kuri pastipo, palikus savo padermės keletą vaikų. Romanos pavedė juos vištai, kuri šeškučius priėmė kaip tikrus savo vaikus. Jauni šeškučiai, žinoma, negalėjo teip greitai bėgioti paskui savo priimtinę motiną, kaip kad vištyčiai, ir tas ją labai rustino. Kasdien ji stengdavos išvesti juos iš guštos, norėdama išmokinti bėgioti, bet šeškučiai neidavo, bijojos šalčio; tada višta grįždavo atgal į guštą ir su snapu pradėdavo jiems plaukus lyginti, kaip kad vištyčiams plunksnas, ir su dideliu nusistebėjimu apžiurinėjo kailelius savo priimtų vaikučių. Daugiausiai vienog vargo turėjo višta, kada šeškučiai, kaipo pienžindžiai, pradėdavo raustis jai po krutine ir jieškoti tešmenų: rėkdavo nabagė, purtydavos, bet jokiu budu negalėjo suprasti, ko vaikai reikalauja.

Iš to matome, kad ne vien žmonės priima svetimus vaikus ir augina juos kaip savo locnus, ne vien žmogaus širdyj atsiliepia meilė ir motiniškas prisirišimas prie svetimų vaikų, — tą patį randame ir gyvulių karalystėj. Gyvuliai priima kaip savo vaikus ne tiktai kitos šeimynos, bet teipgi visai kitokios veislės.

Plaukėjai.

(Pagal rusišką).

Nelinksma ta musų jurė:
Dieną, naktį užia ji,
Ir vargus ji mums tik kuria,
Duobę kasa pamaži.

Debesiai padangėms slenka,
Slepia žvaigždžių šviesą menką;
Vėjas švilpia, kaukia, duzgia,
Musų jurė pleška, užia.....

Trankos visą nakt perkunas,
Dreba jurių net didumas,
Augštai kelias piktos bangos,
Eldija po jas mus dangos.

Nagi, broliai, smarkiau irkim,
Priešais vėją plaukt mėginkim!
Gal energija, vienybe
Mes apginsime gyvybę.

Ten, toli, už kovos lauko
Yr palaiminta šalis,
Juodo nėr dangaus ten skliauto,
Laisvė, laimė žydi vis.

Į tą šalį kreipkim valtį,
Bendrai bangas imkim skirt;
Viltims nedavę atšalti,
Stengsim krantop gal priirt.

Tilvikas.

Pagonis.

Parašė *M. Zych.*

Po keleto biaurių, darganotų dienų, pagalios užstojo giedresnė, bet vėsi diena. Vakarų vėjas skirstė susirinkusius pilkus debesis į milžiniškus gabalus, sluogsniais krovė ant viens kito, statydams iš jų bogštus su yvairiausiais trepais, besidriekiančiais nuo gorizonto į pat dangaus gelmes.

Ėjau ežioms ir siaurais lauko takeliais, kurių vinges ir išsikraipymus kaip per sapną atminiau da iš mano vaikystės dienų. Ta pati, nurudavus, pagirinė lyguma su mažoms išlankoms ir nedidelėms kalvoms, tos pačios, supuvę nuo senumo, tvoros su nupuolusioms šen ir ten garadoms, tie patįs krumeliai, tos pačios viksvos ir švendros pelkėse, ten geltonuojanti pieskynai ir šviesiai mėlynas Bugas, — kaip tai man tiek sykių sapnavosi, kada tiktai primerkdavau akis.

Per keletą pastarų metų neišvažiavau niekur iš Varšavos ir, gyvendams jos gyvenimu, teip sakant, „sirgau ant maskolio" — įstabi liga, nesiduodanti išreikšti ypatybėse, bet be abejonės suėdanti psychiškus organizmus tukstančių žmonių. Pavieniams suteikia ji tulo pobudžio melancholiją, apatiją ant visko ir drauge ligustą ir skaudų įspudį dėlei žmonių nuogandų, kuris smaugia kas valanda, kas diena, vis

— Kaip diedo. Seniai jau aš perstojau merginoms meilautis.... teip.

— Algos daug už tai gauni?

— Algos?.... — nusijuokė. — Drabužį man duoda.

— Ir valgį?

— Kur tau ir valgį? Ar mažai uogų? Girioj pilna uogelių, girtuoklių, mėlinių.... mėlinės čia didelės, saldžios, gervuogių tuojau bus.... Vėžių prisigaudau, anglyse iškepu.... gyvus juos.... tai teip prisivalgau, kad ir gana! Žuvys ant meškerės kimba, šapalai, kuojos, mauruose lynai voliojasi — riebus, kaip paršiukai.....

Kas sykį labiau užsidegdams, kalbėjo toliaus:

— E, žinau aš čia vieną ančių lizdą, antys didelės, gražios! Kada vaikai išsilups iš kiaušinių, kada jie pukais apžels, paimsiu juos, galveles jiems nusukinėsiu, į molį kiekvieną atskirai įlipdysiu, įdėsiu į ugnį — pukus nereikia nupešti, nes prie molio pridžiutų — koks tai valgymėlis iš jų bus, oi, oi!....

Kada jis teip kalbėjo, ir kada jo akys iš džiaugsmo pradėjo žibėti, atminiau aš viską.

— Tai tu iš Pratulino!

Seniui apatinė lupa sudrebėjo, akys kaip laukinio blikstelėjo.

— Iš Pratulino?.... — užklausė lėtai. — O kam tau reikia žinoti iš kur aš?

— Aš mačiau tavę seniai... kaip ana piktadarystė atsitiko.

Dabar jis ruščiai žiurėjo man į akis ir išlėto kosėjo.

— Tu turėjai didelę ukę, buvai turtingu ukininku, šaltyšium.... atmenu dabar.

— Aš kodėl tai ne pamenu.... seni jau tai laikai, seniai tai buvo, — kalbėjo jis tartum patsai sau. — Seniai jau tas buvo, dabar aš — *ruskiei mužik.... pravoslavni....*

— Kaip gi tai atsitiko, kad į kerdžius išėjai? Kurgi ukė? Gal pragėrei?

— Žemė? — kalbėjo užsimąstęs, bedžiodams į žemę su adykliu. — Aš savo pačią pragėriau, ir du vaiku pragėriau. Vienas mano vaikiukas buvo mitrus, kaip kumeliukas, antras da mažas, mažiukas .... Ponui Dievui aš juos pragėriau, jis paėmė juos ir jau ne atiduoda — e — e.....

— Išvežė?

— Kam tu teip manę kvoti, poneli? Tu gal koks maskolėlis esi, gal koks paviečio urėdninkėlis, — a?

— Ne, dėduk....

Žvilgterėjo į manę, ir veidas jo, šaltas ir surembėjęs, umai apsiniaukė, tartum ant jo butų tamsus šešėlis užkritęs.

— Draskai tu man širdį.... draskai....— kalbėjo linguodams galvą. — Ot aš šaltyšius, ot aš valščionis, ot aš išmintingas šeimyninkas, moku rašto — kaime gyvulius ganau, lupatas renku, šilto viralo neturiu — ot kaip!.... O mano moteris po svietą valkiojas, elgėtauja, ant mano vaikų svetimį žmonės spiaudo — ot kaip!.. Javai man derėjo puikus, su didelėms varpoms, tvartuose pas mane visada pora arklių žvengdavo, turėjau penkias karveles, turėjau pilną svirną visko, turėjau.... Ei, maskoliukai jus, maskoliukai!....

Kalbėjau jam apie mielaširdystę Christaus, kurs visų vargdienių ašaras ir dusavimus savo širdyje užlaiko, kurs visokias skriaudas atmena, kurs nedoruosius sunkiai baudžia, jei ne ant šio svieto, tai ant ano....

Klausė manęs su atida, klausė antakius suraukęs, galvą linguodams ir ant galo umai perkirto:

— Iš tavo lupų medus teka.... kaip pas kunigą. Jaunutėlis da tu, jaunutėlis.... O aš, matai, senas, seniai jau tą girdėjau, labai seniai. Tarnavau aš teisingai — tam Ponui Jėzui, — bet jis į manę nežvilgterėjo, nė į visus sielvartuose skęstančius burus nežvilgterėjo, į budelių rankas mus išdavė. O tarnavau aš jam teisingai, ne lupomis — ot kaip!....

Ir umai pagriebęs už marškinių sagutės po kaklu, nutraukė ją ir atidengė pliką krutinę, rankas ir pečius, kurie buvo apdengti randais užgijusių baisių žaizdų. Iš jo akių pradėjo tartum kibirkštys lakstyti, antakiai ant kaktos pasikėlė, dantis dručiai sukando, o jo veidas reiškė didžią neapykantą, tylią, seniai užslėptą rustybę. Pradėjo kalbėti greitai, garsiai:

— Aš Jo neužsigyniau.... prieš kariaunos pulką išėjau su kryžium rankoj ir krutinę atidengiau. Mano kunas šmotais lakstė nuo botagų — aš Jo vardo šaukiaus. Lietuviškame Braste aš tarp latrų ir žmogžudžių kryžiumi per kiauras naktis gulėjau, ant manęs kareiviai spiaudė, mano ukę pardavė — už pamestinus pinigus pardavė, — vaikus išvežė.... o aš tik Jo vardo šaukiaus. Bet štai vieną naktį aš įgijau proto ir išminties: jeigu Ponas Dievas butų danguose, jeigu jis butų teisingas, tai ant svieto tokių nedorybių nebutų!

Aš mačiau Moskvą, mačiau ir Nižni-Naugardą — ten maskoliškos liaudės galybė! Jeigu tik musų tikėjime teisybė pasakyta, tai kamgi tenai viskas paklydime gyvena? Et, kunigiški išmislai!....

Čia nėra teisybės — tai kurgi ji yr? Danguose? Et, popai ir kunigai tik sau pinigų prisilupa už tas savo pasakas. Aš į stačiatikystę perėjau ten, tame Nižni-Naugarde, bet man ir cerkvė ir bažnyčia tik — tfiu!

— Oi dėduk, dėduk!....

— Teip tai.. Pats buvau.. Gyvenau, gyvendams vien tik baisias kančias kentėjau, bet iš visų tų maldų, visų gavėjimų, visų metavonių — kartumus tik širdyje jaučiau. Dabar savo reikalus žinau. Žemės man maskolius neatidavė, nesugražino; girdi, mano žmona perdidelė priešginė esanti. Bet tai nieko, teip ir gerai. O tie grybai ir uogos, žuvys ir vėžiai — tai jug niekam nepriklauso, tai žmonių, o ne jo, pečvietės ant jų neuždės!

— O kas-gi tau tuos grybus ir uogas sutvėrė, dėduk?

— To tai jau ir tu nežinai, ponuli.... Jie patys teip sau pasidaro.... Gal saulutė skaisčioji.... Kaip aš ją pamatau — širdis man džiaugias ir galvoj šviesu pasidaro. Pakįla ji kasdien, dirba, žolelę augina, visokius žolynus žiedais aprėdo, bet nė vieno nenuskriaudžia, niekas už ją į kailį negavo — teip tai.... Eik, ponuti, savu keliu, bet nieko apie tai maskoliams nepasakok, nes jie vėl ateitų manę tąsyti.....

Nuėjau. Vakaro suotema pradėjo ant žemės klotis.....

Nauji iszradimai.

‡ Vindobonos profesorius Gaertner išrado prietaisą, su kurio pagelba galima geriau tėmyti plakimą pulso chloroformuojamų laike operacijos ligonių ir, tokiu budu, geriau apsaugoti ligonį nuo mirties dėlei perdaug didelės chloroformo dozos. Iki šiam laikui chloroformavimas ligonių buvo vienas iš didžiausių pavojų ligoniui laike operacijos, kadangi net prie didžiausių atsargumų ir tėmyjimų ant širdies veikimo, apskritai imant iš 2000 narkotiziruojamų ligonių pasitaiko vienam numirti. Yra tai dėl to, kad migdytojas su pagelba chloroformo ar eterio neįstengia atsakančiai nutėmyti operuojamo ligonio pulso plakimą. Prie operacijų, kurios prasitęsia valandą ir daugiau laiko, subjektyviškas juslumas narkotizatoriaus gali pribukti, sumažėti, o tas grasina mirtim chloroformuojamam. Taigi dabar profesorius Gaertner išrado teip vadinamą „kontroliuotoją pulso". Jo išrastas aparatas turi į kompasą panašia dėžutę su ciferblatu, ant kurio kruta maža vilyčaitė; tą vilyčaitę krutina plunksnelė, kuriai judėjimą suteikia plakimas ir cirkuliacija kraujo. Pritvirtinus tą aparatą prie rankos, galima visą laiką kuo aiškiausiai tėmyti pulso plakimą ir jo pajiegą. — Iš to aparato naudojasi jau keletas Vindobonos ligonbučių ir klinikų.

Isz visur.

‖ Paskutiniai Vezuvijaus išsiveržimai aplinkiniams gyventojams daug baimės pridarė. Ypatingai smarkus išsiveržimas įvyko 26 d. piutės. Apie 1000 pėdų žemiau vidurinio kratero vulkanas umai atsidarė ir išmetė iš savęs čielą upę degančios lavos, kuri su neapsakomu greitumu pradėjo bėgti žemyn, grasindama povojumi pastatytai čia žvaigždžių tėminyčiai. Išsiveržimas įvyko be jokių žemės drebėjimu, be jokio dundėjimo, taigi visai netikėtai. Patėmyta tik upę verdančios lavos ir degančius akmenis, metamus apie 700 pėdų augštyn. Lavos upė yra apie 15 pėdų pločio ir apie 2700 pėdų ilgio. Žiurinčius į tą regyklę žmones apėmė neapsakoma baimė ir jie nuo kalno pradėjo bėgti žemyn, į tolesnes nuo pavojaus vietas. Ypatingai nusigandę buvo gyventojai kaimelių Portici ir Resina, esančių ant vietos 79 metuose po Chr. Vezuvijaus užversto miesto Herculanum. Tarp prietaringų kaimiečių prasidėjo agitacija ant išvyjimo atvykusio čia ant moksliškų tirinėjimų Muencheno profesoriaus Krull, kurs — žmoneliai sanprotauja — savo „piktoms akimis" iššaukiąs ugnakalnio išsiveržimus.

‖ Rusiškas laikraštis „Sibirskaja Žižn" rašo: Ant Sachalino, kaime Chandas, ant skundo pačios tapo suareštuotas tulas Kazerski, skundžiamas už daugelį žmogžudysčių. Užmušinėjo jis žmones su mieriu juos apiplėšti, užmuštųjų gi lavonus sušerdavo kiaulėms. Pirma jo auka buvo tulas Liutowski, antras krito ukininkas iš kaimo Andrėje-Ivanovsko, trečias — išsiųstas į Siberiją tulas Zelski ir paskui čiela eilė kitų. Kazerskio pati pasakoja, kad ji jau seniai norėjusi pranešti valdžiai apie savo vyro darbus, bet bijojus, kadangi vyras labai ją prižiurėjęs. Ji parodė vietą darže, kur iškasė Liutovskio galvą, parodė keletą šmotų žmogienos, kurią jai pasisekė paslėpti kaipo davadą, ir pusantros bonkos žmogaus taukų, kuriuos Kazerski naudojęs čebatams tepti. Sulyg skundėjos žodžiais, vyras pasakodavęs jai, kad jis nieko nesąs skanesnio už žmogaus kraują gėręs! Suareštuotas Kazerski visose savo piktadarystėse prisipažino.

‖ Socialistiškoji partija Vokietijoj laike paskutinių rinkimų teip smarkiai pakilo, jog dabar ji turi tiesą išrinkti iš savo tarpo vieną iš trijų parlamento vice-prezidentą. Partijos vadovai vienog abejoja, ar gerai butų pasinaudoti toms tiesoms, ar priėmus teip augštą urėdą partija galės jaustis teip laisva, kaip pirma, savo kovoje su randu, ar ne prisieis jai daugelyj atsitikimų valdžios užmačioms pataikauti. Tarp prakilniausių socialistų, matančių nenaudą partijai su išrinkimu savo vice-prezidento, yra ir Augustas Bebel; jam vienog prieštarauja kitas nemažiaus garsus socialistas—Bernstein, kurs tokią vice-prezidenturą remia. Muenchene buvo laikytas skaitlingas tam tikslui social-demokratų susirinkimas; balsavimuose, vice-prezidentura likos atmesta viršijančiais 18 balsų: Stuttgarte, ant tokio jau susirinkimo, daugumu baisų prezidenturą paremta.

‖ Ant Vokietijos ciecoriaus reikalavimo, valdžia perstatys parlamentui įnešimą reikaluose padidinimo armijos ant 39 tukstančių kareivių. Jeigu parlamentas ant tokių reikalavimų sutiktų, tai stovinti Vokietijos armija savo eilėse rokuotų 647 tukstančius kareivių, metinis gi išdavimas ant užlaikymo armijos pasididintų ant 9 milijonų rublių. Rodos vienog, kad įnešimas sutiks parlamente didelį pasipriešinimą; socialistų partija įgijo jau galybę, o ją pradėjo remti ir kitos liberališkesnės partijos; padidinimui armijos socialistai visoms spėkoms bus priešingi.

‖ Berlyne išleidžiamas socialdemokratų organas „Vorwaerts" rašo, jog ciecorius Wilhelmas rengiasi nupirkti salą Pichelswerder ant ezero Havel, dvi myli į vakarus nuo Berlyno. Ant tos salos turėsinti but pastatyta tvirta pilis, apsupta augštoms ir storoms sienoms; iš čia busę pravesti keliai į kazarmes, idant kariauna ant kiekvieno pašaukimo galėtų juoveikiausiai į pilį pributi. „Vorwaerts", tai pranešdams, sako, kad po paskutinių rinkimų ciecorius bijąs socialistų ir prijaučiąs revoliucijos užgimimą, todėl dabar norįs turėti tvirtą pilį, kurioj galėtų, reikalui prisiėjus, pasislėpti.

‖ Muehlhausėne, Elsasse, ligonbučio direktorius d-ras Schwartz dvikovoj nušovė savo kolegą, d-rą Schlossą. Mat prieš keletą dienų prigulinti prie tos įrėdnės daktarai buvo, dėl tulų nesusipratimų, pakėlę štraiką, kurio vadu buvo nušautasis dr. Schloss. Užmušėjas ir jo sekundantai norėjo teisybę užslėpti, jie paleido gandą, buk d-ras Schloss numiręs darant ant jo operaciją, ir rengėsi kuną sudeginti. Policija vienog susekė teisybę ir d-ras Schwartz likos suareštuotas.

‖ Gyvenanti Rymo apielinkėse itališki kaimiečiai atliko tokį revoliucijišką darbą, kurs visiems darbininkams, visam proletarijui galėtų pataranauti kaipo paveikslas. Štai jie susitarę atėjo į plačias kunigaikščių Chigi, Torlonia ir Piombini valdybas ir apreiškė, kad, kadangi dideli tų kunigaikščių žemės plotai guli neapdirbami, be jokios naudos, tai jie, valsčionys, turį pilną tiesą juos apimti ir apdirbinėti, o pelną iš jų tarp savęs dalintis.

‖ Bėgantis iš Pešto į Konstantinopolį ekspresinis trukis, 28 d. piutės likos su pagelba dinamito į orą išlėkdintas. Visi vagonai likos sudraskyti; 7 žmonės likos užmušti, o 15 sunkiai sužeisti. Bombą metė vienas iš pasažierių valgomam vagone; menama, kad dinamitorius turėjęs prigulėti prie macedoniškų revoliucijonierių. Katastrofa įvyko apie 25 mylias atokume nuo Adrianopolio.

‖ Udinoj, apie 60 mylių nuo Venecijos, Italijoj, susimušė tavorinis trukis su atbėgusiu iš priešingos pusės kareivius vežančiu trukiu. Katastrofoj 20 žmonių — daugiausiai kareivių — likos ant vietos užmušta ir apie 80 sužeista, tarp kurių 12 mirtinai. Po susimušimui, griuvėsiuose veik užgime ugnis, bet ją spėjo tuojaus užgesinti.

‖ Kaip jau pereitame num. „Lietuvos" minėjome, ant išrišimo Venezuėlės ginčų į Haagos tarptautišką tribunalą caras paskyrė sudžias, tarp tų ir Kopenhageno universiteto profesorių Matzen. Dabar prof. Matzen nuo tos garbės atsisako, kadangi mat pati Danija rengiasi savus reikalavimus perstatyti ir tokiu budu ji tampa užinteresuota partija.

‖ Iš Buenos Ayres praneša, jog Argentinos valdžia atsisako priimti pas savę išvytuosius iš Francuzijos zokoninkus. Brazilija ir Uraguay jau pirmiau atsisakė francuziškus zokoninkus įsileisti. Matomai tie draugijos piktšašiai visur jau pagrisę yra ir žmonės džiaugiasi, kad gali nuo jų atsikratyti.

‖ Naujos Pietinės Valijos (Australijoj) valdžia nutarė išrašyti iš Europos meisterius ant pastatymo nuo šešiasdešimt iki šimtui lokomotivų Australijos geležinkeliams, ant ko paskirta 1250000 doliarų kaštų. Statymas turėtų but atliktas bėgyje keturių ar penkių metų.

‖ Maskoliški ir amerikoniški kapitalistai Vladivostoke sutvėrė draugystę ant pravedimo geležinkelio nuo Charbarovkos į Dekastries užlają, Siberijoj. Svarbiausia toj šalyj prekystė vedama: kerosinu, anglimis, malkomis ir žuvimis.

‖ Žinios iš Algiero (Afrikoj) praneša, jog ant pačtinio garlaivio „Phone", kursnojančio tarp Marsilijos ir Algiero, pavogti tapo du maišai su piniginėms gromatoms ir kitokiais brangiais siuntiniais, kurių abelna vertė siekė 100 tukstančių frankų.

‖ Francuziškas garlaivis „Admiral Gneydon", kurs 15 d. liepos išplaukė iš Marsilijos į Colombo, nežinia kur pražuvo. Ant laivo žmonių skaitėsi iš viso 57 ypatos; menama, kad laivas turėjo kur nors su visa įkrova nuskęsti.

‖ Iš Sofijos (Bulgarijoj) praneša, buk 28 d. piutės policija atidengė slaptą tunelį, pavestą po kunigaikščio Ferdinando palocium. Be abejonės tunelis tapo iškastas suokalbininkų su mieriu išlėkdinti kunigaikščio palocių į orą.

‖ Maskolių valdžia suėmė keletą japoniškų laivų, kurie Kamčatkos užlajoj supirkinėjo žuvis. Suėmimą laivų teisina tuom, buk japonai ušsiimą maskolių valdžios nedaleista pirklyste. 28 japoniški oficierai suareštuoti, kiti visi paleisti.

‖ Apie vidurį rugsėjo mėnesio į Daniją atsilankys Maskolijos caras su pačia ir Anglijos karalius Edvardas. Iš Danijos caras keliaus į Darmstadtą, idant dalyvauti vestuvėse Grekijos kunigaikščio Andriaus su Battenbergo kunigaikščiute Alice.

‖ Ant plaukiančio iš Bremeno į Baltimore garlaivio „Nechar", netoli Terscheling salos ekspliodavo garinė triuba, prie ko devynios ypatos likos sunkiai apdegintos; iš jų septyni neužilgio numirė. Laivas sugrįžo atgal į Bremeną.

‖ Valparaiso, Chili, pasibaigė štraikas štraikavusių čia ilgą laiką duonkepėse dirbančių darbininkų. Štraikieriai išsižadėjo savo reikalavimų nedėlinio pasilsio, darbdaviai gi iš savo pusės pakėlė jiems mokestį.

‖ Dėlei atsisakymo Kopenhageno profesoriaus Matzen ir Šveicarijos pasiuntinio Paryžiuj Lardy nuo Haagos tribunalo sąnarystos, skirtas ant 1 rugsėjo atidarymas to sudo liekasi atidėtas ant tolesnio laiko.

‖ Maskoliškas randas apdirbinėja dabar įstatymus, sulyg kuriais darbininkų štraikai nebus ant toliaus rokuojami ant lygios su maištais prieš valdžią.

‖ Tarp Belgijos karaliaus Leopoldo ir Francuzijos likos sudaryta sutartis, pagal kurią Francuzija apsiima ginti neprigulmystę Kongo viešpatystės Afrikoj.

‖ Siautusios apie Gibraltarą audros, netoli pamarinio miesto Tarifa išmetė ant kranto išpanišką garlaivį „Irusak Bat", prie ko septyni žmonės prigėrė.

‖ Rostove ant Dono, Maskolijoj, apvogtas likos vokiškasis konsulius. Vidurdienyj, nesant konsuliui namie, nesusekti vagiliai įėjo į jo namus ir pašlavė 2700 rubl.

‖ Iš Madrido praneša, jog miesto Huesca, Aragonijoj, tapęs susektas suokalbis ant nužudymo Išpanijos karaliaus Alfonso. Daug suokalbininkų areštuota.

‖ Valstijoj Oaxaca, Meksike, tapo atrasta aukso gysla. Gysla ta turi apie 15 pėdų pločio, iškasta tona duoda aukso vertės ant 50 tukstančių doliarų.

‖ Iš priežasties debesų pratrukimo ir įvykusio po to tvano, provincijoj Če Fu, Chinuose, daugybė žmonių prigėrė.

Vietines Žinios.

— Pereitą nedėlią nesugauti plėšikai apvogė Chicago City Railway Co. staciją, esančią ant kerties 61 ir State ulyčių, ir prie to užmušė du stacijos urėdninku. Apie 8 valandą ryto, kada stacijos biure rados tik kasierius Stewart ir du jo pagelbininku, Biehl ir Edmunds, į biurą įėjo trįs apsimaskavę plėšikai ir pradėjo į juos šaudyti. Kasierius Stewart, gavęs kulką į galvą, sukrito ant vietos negyvas, Edmunds, pataikytas į koją, parpuolė, o Biehl, nors nepažeistas, puolė ant žemės, nuduodams užmuštą. Plėšikai patėmiję, kad Edmunds da gyvas, įsakė jam atidaryti kasą, bet tas, nežinodams spynos mechanizmo, negalėjo tą padaryti. Tuo tarpu, ant balso šuvių, atbėgo konduktorius Johnson; plėšikai tuojau paleido į jį keletą šuvių ir Johnson krito negyvas. Tada žmogžudžiai suskaldė kasą ir suėmę iš ten visus popierinius ir auksinius pinigus pabėgo. Po jų išėjimui Biehl, kurs buvo nudavęs užmuštą, davė žinią policijai. Išsiuntinėti detektivai suėmė dabar tulą John Sluder, buvusį ant tosjau stacijos darbininką prie ratų tepimo. Sluder prisipažino, kad jis tame darbe buvęs sandalininkų, bet prie šaudymo jis neprisidėjęs; laike užpuolimo jis lauke stovėjęs ant sargybos. Plėšikų vadovu buvęs koks ten italas Gusto Malatesta, kitų pravardės jam nesą žinomos.

— Dėlei didelės oro atmainos Chicagoj pasididino skaitlius ligų ir mirčių. Per visą pereitą sanvaitę numirė čia 586 ypatos, tai gi ant 103 daugiau negu užpereitą sanvaitę. Vaikų, neturinčių da 1 metų amžiaus, numirė 155, vaikų nuo 1 iki 5 metų senumo — 64. Difteritu numirė 12 vaikų, škarlatinoms — 5. Netikėtų mirčių per pereitą sanvaitę buvo 35, patžudysčių papildyta 10!

— Tula Lidia Seipp, 23 metų moteris, pasimirė dentisto Brophy ofise ant kreslo laike, kada daryta jai ant dantų operaciją. Dentistas mat buvo užmigdęs ją su chloroformu, per neatsargumą uždavė per daug didelę dozą chloroformo ir tas moterį uždusino. Dentistas likos suareštuotas.

‖ Gyvenantis po num. 257 Indiana str. Arthur Roberts apskundė West Side Hospital ant 25 tukstančių doliarų atlyginimo už tai, kad vietiniai daktarai, darydami ant jo operaciją, buvę teip neatsargus, jog po to jis gavęs kraujo užnuodyjimą ir prisiėję jam kairiąją ranką nupiauti.

— Policijos viršininkas O'Neil išleido aštrų įsakymą, idant ant toliaus visos karčiamos butų uždaromos nuo 12 val. nakties. Karčiamninkui, kuris tą įsakymą peržengs, bus atimtos tiesos šinkavimo ir karčiama uždaryta ant visados.

Vardan teisybės.

Num. 33 „Lietuvos" garbingas komitetas Brocktono lietuviškos parapijos savo atsišaukimu nori visuomenei parodyt, buk aš neteisingai kritikavęs kun. Plaušinaitį, ir tuomi komitetas tapęs užgautas. Ne noriu čia savęs teisinti, bet ir komitetas nelieka liuosas nuo melagystės, apgindamas kun Plaušinaitį; todėl paantrinu:

Kada kun. Plaušinaitis sakė bažnyčioje, kad tokių, kurie skaito „Vienybę" ir „Lietuvą" neišsispaviedojus, negalima laidoti į šventą vietą, buvau ne aš viens, bet pilna bažnyčia žmonių, o gal ir komitetas.

Apie šliubą tulo „jagamasčio" paminėjau dėlto, kad kunigėliai tankiai moka išnaudot tamsesnius parapijonus, ir tyčia „jagasčiui" buvo daryta, kad nedrįstų kiti teip daryti.

Ne suprato komitetas turinio straipsnio „Priedas prie musų slogos", kuriuomi buk visa parapija užgauta; tame straipsnyje niekur neužgauta parapija, tiktai buvo kritika kun. Plaušinaičio pamokslų ir kitų jo darbų, kuriais stengiasi parapijonus palaikyti tamsybėje ir nesupratime musų tautiškų reikalų, dagi ir darbininkiškų. Atsimena parapijonai, kaip 10 gegužės kun. Plaušinaitis kalbėdamas ant susirinkimo užsipuolė ant socialistų, o aš parodžiau priešingai, ir susirinkusiejie mano kalbą patvirtino.

Kur aš ne gyvenčiau, ar Bostone ar kitur, nieks man neuždrįs rašinėti į laikraščius teisybę ir už savo raštą aš pats atsakau.

Jeigu komitetas drįsta rašyti atsišaukimą prieš švenčiausią teisybę, tad meldžiu komiteto, jeigu nebus šiuomi užganėdintas, kada bus parapijos susirinkimas duoti man žinią iš kalno nors 5 dienoms, o aš pribusiu ir patvirtinsiu tuos faktus gyvu žodžiu.

A. Ramanauckas,
10 Henderson st. Somerville, Mass.

Tegul su šiuo tie ginčai už Plaušinaitį pasibaigia.

Rd.

GAMTOS PAJIEGOS

IR KAIP IŠ JU NAUDOTIS.

Pagal Bitnerą.

Ant persitikrinimo, kad tame nėra nė jokio prieštaravimo, peržiurėsime klausymą apie pajiegas ir jų darbą, pritaikytas prie buomo ir visokių mašinų, paremtų ant buomo tiesų.

Mes jau paminėjome, kad buomas yra kietas, besisukantis aplink nekrutančią vietą kuolas, ant kurio darbuojasi dvi pajiegos priešingose linkmėse. Pirmutinė iš tų pajiegų vadinasi paprasta pajiega, antroji, besipriešinanti pirmutinei, vadinasi sunkenybė. Jeigu vietos pritaikymo pajiegos ir sunkenybė yra vienoje pusėj, tai tokį buomą vadina *vienpečiu* buomu; jeigu sunkenybė yra vienoj pusėj peties nuo buomo sukimosi vietos, o besidarbuojanti ant jos pakėlimo pajiega kitoj tos vietos pusėj, tai tokį buomą vadina *dvipečiu* buomu. Tolumas terp besisukimo buomo vietos ir besidarbuojančių pajiegų, taigi terp buomo atsirėmimo vietos ir sunkenybės ir terp atsirėmimo ir besistengiančios pakelti sunkenybę pajiegos, vadinasi *pečiais pajiegos* ir *pečiais sunkenybės*, jeigu pajiegos darbuojasi perpendikuliariškai buomo peties

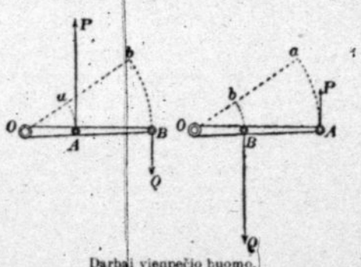

Darbai vienpečio buomo.

linkui (linija OA ir OB). Jeigu gi pajiegos, taigi sunkenybė ir besistengianti jį pakelti pajiega darbuojasi kitokioj linkmėj, tai pajiegos pečiais bus jau ne buomo pečiai, bet

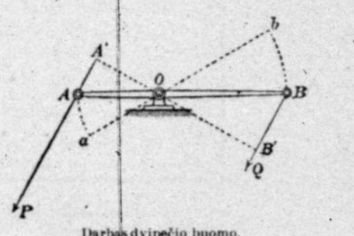

Darbas dvipečio buomo.

perpendikuliariškos linijos nuvestos nuo besisukimo buomo vietos pajiegų linkui (OA' ir OB').

Pakeldami akmenį, mes matome, kad pakelti jį juo lengviau, juo arčiau vieta atsirėmimo *a* nuo sunkenybės *b*, arba juo ilgesnis yra buomas; taigi išpuola, kad pajiega, reikalinga ant atlikimo darbo, juo bus mažesnė, juo ilgesnis bus petys pajiegos, arba, kaip paprastai sako — juo ilgesnis buomas.

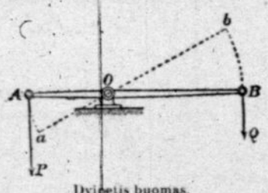

Dvipetis buomas.

Augščiau mes kalbėjome apie tiesas buomo, kurios ištikro yra tik ypatiškos formos tiesoms paralelogramo. Dvi pajiegi, mokina tos tiesos, yra lygsvarystoj, jeigu padauginimas pajiegos ant peties pajiegos lygus padauginimui sunkenybės ant peties sunkenybės ($P \times OA = Q \times OB$, arba ant kito paišinėlio, jeigu $P \times OA' = Q \times OB'$). Iš to suprantamas bus darbas prie pakėlimo akmens: juo ilgesnis bus

Dvipetis buomas: pritaikymo vieta *a*, vieta padėjimo sunkenybės — *b*.

galas buomo, prie kurio pritaikyta pajiega, t. y. ant kurio spaudžia ranka, sulyginant su pečiu sunkenybės, t. y. galu buomo *ab*, juo didesnę sunkenybę galės pakelti pajiega. Jeigu, paveikslan, *ab* turės ilgio 1 mastą, o petis pajiegos 5 mastus, tai sunkenybę 50 pudų gali pakelti pajiega 5 kartus mažesnė, taigi 10 pudų, kadangi pajiegos petis yra 5 kartus ilgesnis.

Ant to remiasi lygsvarystė buomo, pakėlimas gi sunkenybės arba pergalėjimas pasipriešinimų, arba, trumpiau sakant, atlikimas naudingo darbo su buomo pagelba,

Pritaikymas dvipečio buomo.

remiasi ant sekančių tiesų: padauginimas pajiegos ant kelio padaryto vietoj jos pritaikymo lygus padauginimui sunkenybės ant jos kelionės ($PX\ Aa = Q \times Bb$). Iš to išpuola, kad pasidauginimas pajiegos gimdo pasimažinimą greitumo, t. y. ką laimime ant pajiegos, tą nužudome ant laiko, kadangi pasididina ilgis kelio. Pirmiau mes matėme, kad daugumas

Pritaikymas vienpečio buomo.

darbo lygus yra pasidauginimui pajiegos ant augščio pakėlimo sunkenybės. Ir teip, prie krutėjimo buomo pajiega lygi nuveiktam darbui; tokiu budu išpuola, kad tiesos buomo visame sutinka su tiesoms užlaikymo energijos

Ant to, kad pritaikyta prie buomo pajiega butų pilnai išnaudota, neatbutinai reikia, kad ji darbuotusi perpendikuliariškai prie buomo peties, t. y. kad petis pajiegos sutiktų su pečiu buomo. Tas išpuola iš buomo tiesų ir aiškiai matomas ant paišinėlio dvipečio buomo su palinkusiai besidarbuojančioms pajiegoms. Iš tikro, jeigu pajiega P darbuotusi perpendikuliariškai prie buomo peties, tai vietoj $P \times OA'$ reikėtų paimti $P \times OA$; kadangi perpendikuliariškos pajiegos petis OA' mažesnis už buomo petį OA, tai ir darbas pajiegos dirbančios palinkusiai bus teiposgi mažesnis. Pagal paralelogramo pajiegų tiesas, P pasidalina į ją tveriančias: pajiegą S, dirbančią vertikališkai ant buomo peties ir sunaudojama ant traukimo ir ją tveriančią Z, besidarbuojančią buomo peties linkui, kuri, vietoj naudingo darbo, spaudžia vien buomą.

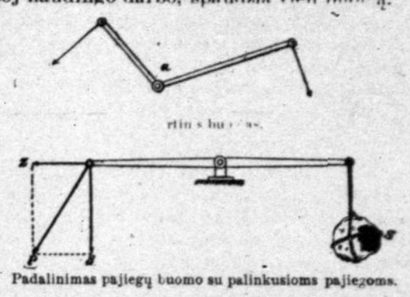

Padalinimas pajiegų buomo su palinkusioms pajiegoms.

Su pagelba prastų buomų galima smarkiai suspausti ir kilnoti dideles sunkenybes, bet ant perkėlimo sunkenybių ant didesnių tolumų buomai ne tinka; ant to vartoja kitokias prietaisas, paremtas teiposgi ant buomo tiesų. Tokioms prietaisoms yra *stričkės* arba *blokai*, *vindai* ir jų visoki pavidalai, apie kuriuos pakalbėsime vėliau. Dabar pakalbėsime apie vieną iš pritaikymų buomo, turintį ne mažą svarbą kasdieniniame gyvenime, taigi apie *svarstyklas*.

Paprastos svarstyklos, kuriose prie galų pečių prikabintos taurelės, tinka vien ant pasvėrimo mažesnių sunkenybių, kadangi ant pasvėrimo reikia daug svarstlių visokio vardo. Bet užtenka perkelti vietą, ant kurio sukasi svarstyklos pečiai, perkelti tą vietą toliau į vieną peties pusę, taigi padaryti vieną petį ilgesniu, kitą gi trumpesniu 5, 10 arba 100 kartų, o reiks 5, 10 arba 100 kartų mažiau svarstlių: ant svarstyklų turinčių vieną petį 5 kartus trumpesnį, 5 svarus atsveria svarstlis vieno svaro, ant turinčių vieną petį trumpesnį 10 kartų, vienas svaras atsveria sunkenybę 10 svarų, o ant svarstyklų turinčių vieną petį 100 kartų trumpesnį už kitą, 100 svarų atsveria svarstlis 1 svaro. Ant to pamato sutaisyti dešimtiniai ir šimtiniai svarstyklai, vartojami ant pasvėrimo didesnių sunkenybių.

Mes jau kalbėjome, kad ant buomo tiesų paremtos yra stričkės arba blokai ir vindai pakėlimui sunkenybių, kokius antai tankiausiai žmonės taiso vietoj svirčių ant ištraukimo vandens iš gilesnių šulinių, arba kokius vartoja pakėlimui sunkenybių, statant augštesnes triobas; ant tų tiesų paremtos ir kitos prie darbo vartojamos prastos mašinos, palengvinančios darbą, užčėdyjančios daug pajiegos. Prastoms mašinoms jas vadina todėl, kad jos geriausiai tinka praktikoj, palengvina darbą, o turi kuoprasčiausią, kuo nepainiausią sudėjimą; jos remiasi, kaip jau sakėme, vien ant buomo tiesų.

Prastos mašinos dalinasi į sekančius skyrius: 1) mašinos, kuriose persikeičia pajiegos linkmė; prie tų priguli paprasta stričkė arba blokas; 2) mašinos, kuriose persikeičia vieta pridėjimo pajiegos; 3) mašinos, kuriose pajiega pasididina kaštais greitumo, arba kuriose pasididina greitumas kaštais pajiegos, taigi kuriose, ant apturėjimo didesnio greitumo reikia pridėti daugiau pajiegos; 4) mašinos, kuriose jungiasi kelios iš čia paminėtų veikmių.

Paprasta viena stričkė arba blokas, tai yra ratas pakabintas kur nors, paskirtas vien ant perkeitimo pajiegos linkmės, vienant perkeitimo linkmės traukimo; tokia stričkė arba blokas negali pagimdyti nė pasididinimo pajiegos, nė pasididinimo, nė pasimažinimo greitumo; viskas, ką blokas prie darbo gali padaryti, tai vien perkeisti besitrynimą slinkimo ant besitrynimo ritimosi, kuris, kaip žinote, yra mažesnis už besitrynimą slinkimo, bet jis ne gali nė sumažinti reikalingos ant pakėlimo sunkenybės pajiegos, nė suskubinti kelionė sunkenybės, nė padidinti jos kelio. Stričkė arba blokas yra tai besisukantis ant ašies ritinis su grabute ant paviršiaus uždėjimui šniuro; jį prikabina už jo ausies. Stričkes visi pažįsta: jas vartoja pakėlimui šieno, o audėjas jas vartoja kilnojimui nyčių prie audimo.

Ant vieno šniuro galo *d* kybo sunkenybė W; už kito šniuro galo traukia žmogus. Ant pakėlimo sunkenybės, paveikslan, šieno rezginių, traukia darbininko pajiega: ant kiek patrauks savo šniurą darbininko rankos, ant tiek jau pasikels rezginės su šienu; taigi kelias nuveiktas pajiegos lygus keliui, kokį padarė sunkenybė, taigi rezginės su šienu; teipjau ir sunaudota pajiega lygi sunkenybei, arba, tikrai sakant, pajiega, reikalinga pakėlimui sunkenybės, turi but truputį didesnė, kadangi jai reikia pergalėti besitrynimą bloko ašies ir šniuro į rytinio paviršių. Taigi čia veikmė ta pati, kaip kad darbininkas, aprišęs su virve, sunkenybę trauktų kitą virvės galą augštyn; bet tas kartais ne paranku, kaip kada nėra ant to nė reikalingo ruimo, nėra augštai nė tokios atsirėmimo vietos, o per tai darbininkas negali sunaudoti visų pajiegų negu stovėdamas apačioj, kadangi stovint apačioj, darbininkas ant traukimo augštyn sunkenybės gali sunaudoti ir savo kuno

Naujas pokilis Dro Lorenzo.

Karolius Bush, sunus turtingo alininko, suteikė vindoboniškamjam specialistui, Drui Lorenzui, keturiasdešimts tukstančių dolerių už paseknmingą operaciją, sumą didesnę negu ta, knrią garsusis gydytojas apturėjo nuo p. Armour'io iš Chicagos. Toksai turtingas žmogus, apsiaustas perteklium ir liuonu, lengvai atiduos visą turtą, idant apturėti sveikatą. Ligose žlebčiojimo sistemos, nėra reikalinga išdavinėti didelias sumas pinigų, idant buti galutinai išgydytu. Trinerio Amerikoniškasis Eliksiras Karčiojo Vyno yra kuotikriausiu vaistu visose ligose susirišančiose su liga pilvo. Veikia jisai tiesiog ant skilvio ir vidurių, sustiprindamas juosius ir reguliuodamas jų veikmę. Atnaujina kraują, atgaivina raumenius ir nervus, suteikia sveiką valgumą ir duoda atnaujinantį miegą. Padarytas iš grynų vynuogių ir darinktų žolelių be vartojimo chemikalijų, yra gamtišku ir ypatingai priimnu budu. Gaunamas yra, aptiekose ir pas fabrikantą, Juozapą Trinerį, 799 S. Ashland ave., Chicago, Ill.

The Baltimore & Ohio R. R. Co.

Dėlei busiančio seimo Sovereign Grand Lodge, I. O. O. F. virš minėtas geležinkelis parduos už labai sumažinta prekę tikietus į Baltimore, Md. ir atgal Rugsėjo 18, 19 ir 20. Tikietai bus geri ant sugrįžimo iki spalių 3 d.

Tikietų Offisas:
C. G. Lemmom, T. P. A.,
244 S. Clark St., Chicago, Ill.
B. N. Austin, G. P. A.,
(20—9) Chicago, Ill.

Draugysczių Reikalai

Lietuviszkas Pikninkas.

Chicago. Dr-te Sz. Franciszkaus tures savo Pikninka 5 diena berželio, 1904 metuose, tai yra kita meta, darže Reisaigs Grove, River Side, Ill. Todel meldžia visu kitu draugysczių, kliubu ir parapiju idant toje dienoje nedarytu Pikninku, kad vieni kitiems neužkenktumem.
Su guodone
Dr-te Sz. Franciszkaus.
(11—9)

Nanjas Liet. Independent Kliubas.

Chicago, 27 d. berželio susitvere czia naujas lietuviszkas Independent Kliubas, prie kurio isz karto prisirasze 48 sanariai. Mieriu Kliubo: paszelpa ligoje ir pagrabine ir parupinimas sanariams ukesystes popieru, tai yra: kad kiekvienas lietuvys prisiraszes prie szio Kliubo, o neturintis amerikoniszku popieru, per rupesti Kliubo gales lengvai tokes gauti; paszelpa ligoje $5.00 ant sanvaites, o pagrabo $50.00. Subatoj, 12 d. rugsejo Kliubas laikys savo czvertini susirinkima pas Petra Sžliaki, 3321 Auburn ave., ant kurio sanariai privalo pributi, nes bus perstatyta Konstitucijos siekiai, apart to bus ir kitokiu svarbiu dalyku. Norinti naujai prisiraszyti tegul atsilanko ant virszmineto adreso; dabar labai pigus instojimas tiktai 50c., veliaus bus žymiai pakeltas, o menesine mokestis tik 25c. Kliubo administracija;
Petras Sžliakis, prez.
Frank Kudirka, prot. sekr.
Frank Szcziuka, kasier.

Pirmas Didelis Pikninkas

Kriaucziu Draugystes atsibus nedelioj, 6 d. rugsejo, 1903 m., Karecko darže, W. Pullman, Ill. 758—123czia ul. Prasides nuo 9 val. ryto. Tikietas 25c porai. Bus gražus pasilinksminimas ir darbininkiszkos kalbos, ant kuriu yra sukviesti keli lietuviszki ir angliszki kalbetojai. Darbininkai ir Darbininkes nepraleiskite szitos teip tinkamos progos visiems pasilinksminti drauge ir pasimokinti israsteikite kuoskaitlingiausiai.
Komitetas.

Pajieszkojimai.

Pajieszkau Petro ir Tadeuszo Gursku, abu iš Kauno gub., Panevežio pav. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:
Steponas Kairys,
Bridger, Mont.

Pajieszkau savo draugu, Jono Gulbino ir Marcijono Mato, Kauno gub., Sziauliu pav., Papiles miestelio ir vol. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:
Franciszkus Doveika,
751 S. Canal St., Chicago, Ill.

Pajieszkau Franciszkaus Mokaus (tikra pravarde Nokus), kuris buvo pas mane už barkyperi, ir dabar iszvažiavo in Pittston, Pa. Asz jo praszau labai gražiai, kad sugryžtu ir visus keliones kasztus asz jam sugrąžysiu, bet jeigu nesugrysz, tai prapuls man $1000.00, nesibijok nieko, jokios bedos ne bus, pone Grigaliene praszo atsiszaukt ant adreso:
Simon Grigaliunas,
55 Person St., Long Island City, N.Y.
(11—9)

Pajieszkau savo brolio, Petro Jagmino, Kauno gub., Raseiniu pav., Kaltmenu parap., 3 metai atgal gyveno Chicago, Ill. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:
Danielius Jagmin,
Glen ave., Bristol, Conn.

Pajieszkau savo draugo, Jono Kuczinskis, Kauno gub., Raseiniu pav., Laukuvos parap., jis pereita meta gyveno Pittsburg, Pa. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:
Z. Kaulus,
Box 86, Thomas, W. Va.

Pajieszkau savo vyro, Jono Keruczio, Suvalku gub., Marijampoles pav., isz Ananavos dvaro, 12 metu kaip Amerike, 6 metai atgal gyveno Spring Valley, Ill., o dabar asz jo pati pribuvusi czia isz Lietuvos, girdejau, kad jis sztete Colorados. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:
Antanina Kerutiene,
Box 45, Springfield, Ill.
(11—9)

Pajieszkau savo draugo, Antano Szepeczio, Kauno gub., Vilkmerges pav., isz Kaziliszkiu volasties. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:
Petras Svilelnis,
20 Arthur St., Brockton, Mass.

Aukos kankintiniams.

Isz Kaylor, Pa.:

J. J. Thomas	.75
W. Thomas	.25
J. White	.50
Halen White	.50
A. Kvederaviczius	.50
Sykiu	$2.50

Szia suma paskirsto sziaip:

$1.00 „Auszros" Dr-tei, 50c Visztaliui ir Kankintiniams	$1.00
Buvo	$502.23
Sykiu	$503.23

"AUSZROS" Dr-tes fondas, besimokinanczial lietuviszkai jaunuomenei.

Isz surinktu Kaylor, Pa	$1.00
Buvo	$435.85
Sykiu	$436.85

Aukos VISZTALIUI.

Isz surikktu, Kaylor, Po	.50
Buvo	$15.43
Sykiu	$15.93

Chicago, 1 d. rugsejo (Sept.), pasimire Franciszkus Dapkevicze, paejo isz Kauno gub., Raseiniu pav., Kražiu parap., turejo 40 metu senumo, prigulejo in Apveizdos Dievo dr-te, kuri jo kuna palaidojo labai iszkilmingai. Laidotuves rede graborius
John Petroshius,
168 W. 18th St., Chicago, Ill.
Telephone Canal 484.

Pigiai ant pardavimo triju fioru murinis namas arti lietuviszkos bažnyczios. Atsiszaukite po nr. 3157 So. Halsted St., ant antru lubu, o gausite pilna informacija.

Pigiai ant pardavimo forniczei del stubos. Atsiszaukite ant adreso:
Dominykas Vujinskas,
703 S. Canal St., Chicago, Ill.
(11—9)

Pigiai ant pardavimo saliunas lietuviu apgyventoje vietoje. Priežastis pardavimo, savininkas važiuoja in Lietuva. Atsiszaukite ant adreso:
Jaromin Andrulis,
3338 Auburn ave., Chicago, Ill.

Pigiai ant pardavimo puikus kampinis liotas, lietuviu apgyventoj vietoj, priežastis pardavimo savininkas iszvažiuoja ant farmu. Atsiszaukite in „Lietuvos" redakcija. (25—9)

Grand Opening!

Darome baliu atidarymo naujo saliuno, subatoj ir nedelioj 12 ir 13 d. rugsejo (Sept.), kur randasi geriausi gerymai, užkandžiai ir cigarai, teipgi yra sale tinkanti del visokiu susirinkimu ir žabovu su geriausiais intaisymais in kuria telpa apie 1000 žmoniu. Todel užkviecziame visus savo draugus ir pažystamus, jaunus ir sebus, vyrus ir moteris, jaunikaiczius ir merginas atsilankyti, nes bus pirmos kliasos muzika, kur visi susirinke linksmai laika praleisime.
Su guodone
Jonas ir Juozas Jovaiszai,
130 Canalport ave., kerte Union St.
(9—11) Tel. Loomis 362.

AR NORI?

Ar nori geru, ir naudingu knygu? Jei teip, tai dabar gali pasirinkti kokiu nori isz "Lietuvos naujausiai iszleistu knygu.

Jei nori mokintis angliszkos kalbos, tai nusipirk **"Žodyna lietuviszkos ir angliszkos kalbu."**

Jei nori dasižinoti koki kur gyvena žmones ant musu žemes, koki Europoj, koki Amerikoj, Azijoj, Afrikoj, Australijoj ir ant visokiu po mares iszsimecziusiu salu, nori žinoti kaip senial kur jie atsirado, nori pamatyti ju paveiksus, kaip jie iszrodo, ka jie veikia, kokia ka lba vartoja, kaip vaikus augina, kaip mokina, kokio kurie tikėjimo (vieros), nuo kada ir nuo ko kurie tikejima pereme, kokios ju bažnyczios, kokios dievmaldystes ir žodžiu sakant nori dasižinoti visa žmoniu istorija, tai nusipirk knyga **"Ethnologija"**, o joje viska rasi.

Jei nori dasižinoti monu ir burtu paslaptis, kokiu budu juos magikai padaro, tai nusipirk knyga **"Paslaptys magijos bei Spiritizmo"**, o isz jos viska dasižinosi.

Jei nori dasižinoti apie gamtos mokslus, tai nusipirk knygas: "Akyvi apsireiszkimai sviete", "Apie Žeme", "Senu gadyniu isznyke sutverimai" "Biologija", "Svieto pabaiga" ir tt., o isz, tikrai apsiszvieši.

Jei nori gražiu pasakaiczieu ir juoku, tai nusipirk knygeles "Gyvenimo vaizdeliai", teipgi teatraliszkas: "Dede atvažiavo", "Žiile galvon velnias vuodegon", "Geriaus veliaus negu niekad" ir szimtus kitokiu turime gražiu pasaku.

Pas mus teipgi gali gauti visokiu abrozu, abrozeliu, ražancziu, szkapleriu, kryželiu, puikiausiu gromatoms popieru, puikiausiu ant svieto pavincziavoniu pavydale kortu ir pavydale kvietku bukietu, guminiu lytaru, drukuojamu maszinu, auksiniu fontaniniu pluknsu, mapu, atlosu ir tt.

Raszyk tuojaus, o gausi katalioga.

Jei nori pasiusti pinigus in kraju, tai siusk tiktai per mus, o visada gerai ir greitai suvaikszczios. Musu name talpinasi randava paczto stacija, žinoma po No. 60, tad mes tik galime kiekvienoje dienoje siuntinius iszleisti.

Jei reikalauji szifkortes, tai pirmiau klausk pas mus szifkorcziu prekiu, nes mes turime visas linijas ir tik pas mus gali gauti kokia nori nuopigiausios ki brangiausios Ko tik reikalauji raszyk o gausi prekes, kataliogus ir viska ko tik reikia.

Adresuok:
A. OLSZEVSKIS,
924 33-rd St., Station 60, CHICAGO, ILL.

Nauja knyga.

Gamtos Istorija, pagal Povila Bert, verte Dras A. Baceviczia, spauda „Lietuvos" Chicago, puslapiu 209. Knygele su daugeliu paveikslelių: gyvulių, vabalu, žuviu, žmoniu, medžiu ir akmenu trumpai, aiszkiai ir suprantamai iszaiszkina mums gamtos istorija, ypacz tuos dalykus, kuriuos kiekvienas žmogus privalo suprasti. Preke..... .....50c

Reikalauja žmogaus suprantancziolentu pardavinejimo bizni, velyjama toki, kuris turi placzia pažinti su lenkiszkais lentu pirkejais. Atsiszaukite pas:
South Side Lumber Co.,
22nd St. ir Ashland ave., Chicago, Ill.

Reikalauja žmoniu prie karpymo skurukiu (tufts) del materacu, mokestis nuo sztuku. darbas geras. Atsiszaukite pas:
Joseph Krogulski.
114 Barbar St., Chicago, Ill
(18—9)

Reikalauja merginu prie siuvimo moteriszku drabužiu.
703 W. 18th Pl., Chicago, Ill.

Aptieka.

Juozapo Leszczynskio, 3315 S. Morgan Street., Chicago, Ill
Telephonas Yards 709.

Mano aptiekoje visuomet yra szvieži vaistai ir žoles amerikoniszkos kaip ir gabenamos isz Europos. Visoki receptai padaromi greitai ir su mokslumu, kas užtikrina mano daugmetine praktika.

Ypatingumu gi mano aptiekos yra: laszai Marijoniszki Inozemceviniai, vienintteliai nuo vasarines ligos, linimentas nuo reumatizmo ir mostis nuo užtrinu.

Aptiekoje randasi:
Dras M. P. Kossakovski nedelioms ir ketvergais nuo 10 iki 12 ryto.
Dras Stupnickis kasdien nuo 8 iki 12 ryto ir nuo 6 iki 9 vakaro.
Susiszneketi galima lenkiszkai, lietuviszkai, maskoliszkai ir angliszkai.

Tikrai Lietuviszka Karcziama.

G. Orinykaitis ir P. Rutelionis,
75 Broadway Elizabeth, N. J.
Užlaiko geriausius gerymus del sveciu, suteikia kiekvianam prieteliszka roda ir užlaiko czysta ir szalta alu, degtine ir kvepianczius cigarus, priima ant nakvynes isz kitur atkeliavusius sveczius. Su guodone
G. Orinykaitis ir P. Rutelionis.

TEMYKITE.

Geriausia prekyste del Lietuvių.

Kiekvienam kurs prisiųs savo adresą, tam prisiųsiu DYKAI naują lietuvišką KATALIOGĄ, kuriame yra daugybė: armonikų, skripkų, klernetų, skambinančių skrynučių, ir rašomų mašinukių. Reikalaujant laikrodėlių katalioga, reikia prisiųsti už 5 ct. markę dėl paćto kašių, o greitai bus prisiųstas.

Dėl guodotinų draugysčių dirbame pečėtis ir tenkėlius už preinamųsių prekę.

Adresuokite teip:
M. J. DAMIJONAITIS,
3138 LOWE AVE., CHICAGO, ILL.

Daugiau kaip 30 metus iszmegintas!
Dr. RICHTERO
wisam swietui žinomas
"ANKER" (Inkarinis) PAIN EXPELLER.
yra geriausia gyduole nuo
Rheumatizmo, Neuralgijos, Sausgelos, Strenu Skaudejimo ir tt.
ir wisokiu Rheumatiszku skaudejimu.
us 25c. ir 50c. pas wisus aptiekorius arba pas
F. Ad. Richter & Co.,
215 Pearl Street, New York.

AR SERGI?

Jeigu turi skaudejima ir svaigima galvos, skaudejima po krutine, sanariu, nugaros ir kryžiaus, reumatizma, sunkuma ant krutines, nepaprasta širdies plakima, užyma ausyse ir galvoje, drebejima ir vaikszcziojima kraujo, pamelinavusius paakius, užkietejima viduriu, bjaurius ir baisius sapnus, sunkuma kojose, jeigu iszeina sekla naktyje ar prie nusizalpinimo, jeigu negali miegoti ar valgyti, jeigu esi nuvarges rytmetyj, esi baugus, gedingas, nusimines, jeigu lytiszkos dalys yra nusilpnejo, tai musu ELEKTRINIS JUOSTA praszalys visas minetas symptomas, priduos magnetizma ir gyvybe visami kunui, meile, tvirtuma ir linksmuma, sutvirtina nusilpnejusias nervas; vieno žodžiu padaro žmogu kaip naujai gimusi. Szita Elektros Juosta neeziojasi ant gryno kuno ir turi stebuklinga gydanczia galybe virsz minetu kentejimu. Elektrika dabar vartoja garsiausi daktarai, nes ka elektrika padaro tai to gyduoles neinstengia. Prisiųsk už 2c. marke o gausi knyga su paveikslais ir pilnu aprasymu kaip reikia iszsigydyti be daktaro.
JOHN'S SUPPLY HOUSE
3215 S. MORGAN ST., CHICAGO, ILL.

Kas isz amerikiecziu nori gauti
"Darbininku Balsa"
ir kitus prigulinczius Lietuviu Soc. Dem. Part. rasztus, siusti "Dar. Balsui" rankraszczius, pinigus ar tureti kitus kokius reikalus tesikreipia su tuomi prie musu draugo, Miszeikos.
Adresas.: V. Miszeika,
95 Canalport ave., Chicago, Ill.

SERGANTIEMS

Gvarantuojame pilna iszgydyma.

Pasekmingiausiai gydau visokias pasleptas ir paviršiniems ligas, kaip antai ligas szirdies, plauczių, inkstu, pilvo, galvos skaudejimus, silpna atminti, dvasiszka nusilpima, lytiszkas silpnybes, szlevivuma, sutinima, veži, blykszle pas moteris, kraujavima ir tt., nervu ligas, podagra, reumatizma dusinima, paralyžiu ir tt. Praszalinu gumba, gydau gimdymo ligas, visokius sutinimus etc. Nerviszkas ligas gydau su pagelba geriausiu elektriszku prietaisu.

Lytiszku daliu ligas

iszgydau per **keleta dienu**. kraujo užnuodyjimus, odos ligas, semens begima, žaizdas gerkle] ir burnoj, nosyj, akyse ir ausyse, netekima vyriškumo, lyczniu nusilpnejimu ir tt. gydau kuopasekmingiausiai ir **gvarantuoju Pilna iszgydyma. Chroniszkos ligos yra mano specialiszkuma.** Gyvsidabrio nevartoju. Nuodugnus Iszegzaminavimas ligonio ir jo iszgydymas— tai yra mano prideryste.

DR. LANDES
Szpitolinis specialistas.
132 E. 24-ta ul., kampas Lexington ave., NEW YORK.
Valandos: nuo 9 ryto iki 8 vakare, Nedelioms nuo 8 ryto iki 4 po pietu.
Negalinti asabiszkai atsilankyti, gali paraszyti laiszka; butinai reikalaujame pacijento instikejimo.
Szneku visokiose kalbose. Turiu praktika Lebanon Bellevue Post Graduate University Hospital. Direktorius Medicininiszko Institutė.

Deimanto Elektrikos Kryžius.

Jis teipgi vadinamas Wolto Kryžiumi, išrastas Austrijoje prieš keleta metų ir tuojaus tapo vartojamas Prusuose, Praneuzijoje, Skandinavijoje ir kitose Europos viešpatystėse kaipo vaistas nuo reumatizmo ir kitokių ligų.

Deimanto elektriškas kryžius gydo: reumatizma, neuralgija, kryžiaus skaudėjimą, vidurių skaudėjimus, silpnuma, nervišku ma, nemiga, hysterija, paralyžių, epilepsija, apopleksija, dusulį, trukuma proto, nuomirimą, užkietėjimą kraujo, nežiebčiojimą, stoką apetito ir vidurių skaudėjimus.

Lengvuma pajautės po kelių adynų, kartais po kelių dienų. Šis kryžius privalo nešioti dieną ir naktį ant šlikinio šniurelio užsikabinęs ant kaklo teip, kad kryžius karotų sulyg duobutės po krutine atgręžtas mėlynaje puse į kuną.

Prieš užsikabinimą ir po užsikabinimui sykį ant dienos reik tą kryžių įmerkti į vasarokštį acta ant poros minutų. Valkų kryžius reikia merkti į silpnesnį acta.

Prekė šio kryžiaus $1.00. Siuntimo kaštus Suvienytose Valstijose ir Kanadoje mes patys apmokame. Gvarantuojame kad šis kryžius yra geresniu vaistu už elektriška diržą, kurs nuo 19- 20 sykių yra brangesnis. Geresnio vaisto už ši kryžių nėra, todėl jis privalo rastis kiekvienuose namuose, pas kiekvieną žmogų, sveika ar ligotą.

Prisiųsk $1.00 per expresa ar paćto Money Orderi, arba registruotoje gromatoje, o mes prisiųsime Deimanto Elektriškų Kryžių DYKAI. 6 kryžius gausi už $5.00.

Tukstančius padėkavonių gauname nuo ypatos išsigydžiusių su pagelba šio kryžiaus. Žemiaus patalpiname viena iš tokių padėkavonių:

NEW ORLEANS, LA. Liepos 28, 1902. Guodotins Pene!— Čia prisiunčiame Jumis $5.00 ant penkių elektrikų kryžius. Firmiaus gautiejie kryžiai gydo stebuklingai. Meldžiame šiuos pristųsti žmonėms greičiausiai. SESRYS BENEDIKTINKOS, 2824 Dauphine st., New Orleans, La.

THE DIAMOND ELECTRIC CROSS CO.,
06 MILWAUKEE AVE., Dep't 27; CHICAGO, ILL.

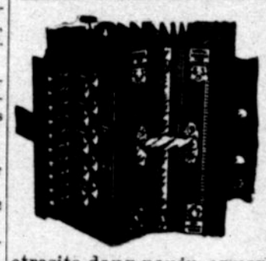

Dykai prisiusime kožnam ant pareikalavimo musu NAUJA lietuviszka katalioga, kuriame atrasite daug nauju armoniku, laikrodeliu, lenciugeliu ir visokiu kitu daigtu. Pasiskubinkite raszyti, nes szventes artinasi.
Adresuokite teip:
Kelpsch & Co. 74 Centre St., Chicago, Ill.
Succ. to Kelpsch, Norcliko & Co.

TEMYKITE!

Praneszu visiems savo tautiecziams ir kostumeriams kad asz perkeliau savo sztora **Laikrodžiu, Laikrodeliu, graznu ir Muzikaliszku instrumentu isz po No. 3340 Fisk st. po No. 3305 Auburn ave.** kur žymiai padauginau visa tavora teip, kad dabar pas mane gali ganti viska kas tik ko reikalauja isz virsz pamėnetu daiktu. Teipogi czia taisau laikrodžius laikrodelius ir visokius muzikaliszkus instrumentus. Kas turite ka ant pataisymo ar reikalaujate ko naujo isz virsz paminetu daigtu, meldžiu pas manę naujoje vietoje atsilankyti, o asz pasirupinsiu kiekvieno reikalavimus kuogeriausiai užganedinti. Su guodone
J. MIRAUSKIS, 3305 Auburn ave. CHICAGO, ILL.

LIETUWIŲ DAKTARAS
MARJA DOWIATT,
Kauno gub. Szauliu pawieto.
723 W. 18th Street. Nuo 8tos iki 12tos ryto.
Telefonas: Canal 78. Telefonu galima isz kiekwienos aptiekos.

Lietuwiszka Aparatu Dirbtuwe.

Guodotinoms tautiszkoms ir bažnytinems Draugystems iszdirba:— **Karunas, Amerikoniszkas Weliawas, Szarpas, Juostas, Kukardas, Zenklelius, Kepures ir del Marszaiku paredus.**

Guodotiniems Kunigams iszdirba:— **Kapas, Arnotas, Dalmatikus, Albas, Stulas** ir wisus bažnytinius paredus. Visoki darbą atlieka artistiszkai in laiką.

Noredamos guodotinos Dr-tes, arba guodotini Kunigai, kad Jusu darbas butu prideranczial atliktas ir tuom suszelpti sawo tautetę, paweskite ji tikrai lietuwaitiai,

T. ANDRUSZEWICZ & CO.
115 W. Division St., Chicago, Ill.

Parankiausia Banka.
The Stock Yards Savings Bank
EXCHANGE BUILDING.
Union Stock Yards Chicago
KAPITOLAS ir SURPLUS $283.000.00.

VIRSZININKAI:
S. R. Flynn. Prezidentas. J. A. Spoor, Vice-Prezidentas. T. J. Fitzgerald, Kasieriaus Asit.

DIREKTORIAI:

P. A. Valentine, iš Armour & Co.	Louis F. Swift, iš Swift & Co.
Nelson Morris, iš Nelson Morris & Co.	James H. Ashby, iš U. S. Yard & Transit Co.
Jesse P. Lyman, iš Hammond Co.	Sam'l A. McClean Jr., iš Contin. Packing Co.
John A. Spoor, iš U. S. Yard & Transit Co.	Arthur G. Leonard, iš U. S. Yard & Transit Co.
Frederick S. Winston, Attorney.	Levi B. Doud, iš Doud & Keefer.

S. R. Flynn, iš National Live Stock Bank.

Šita banka priima ant užkavojimo pinigus nuo $1.00 iki didžiausiai sumai ir už sudėtus pinigus moka 3 procentą. Čia visi Stock Yardų darbininkai gali pasidėti savo pinigus tuojaus, kaip tik gauna algas, ir už padėtus gaus 3 procentą.

Negirdėtas daiktas.

Gražiausios su puikiausioms ant svieto kvietkoms gromatoms popieros, tinkanczios ant gromatu ne tik in Lietuva, bet ir visur, su visokiais gražiais apskaitymais kaipo tai: in tevelius, brolius seseris, kaimynus, draugus, pažystamus, vyru in paczia, vaikinu in mylima merginą, merginu in vaikina ir tt. Viso 8 gatunkai lietuviszku ir lenkiszku. Prie popieru duodasi gražus drukuoti kupertai. Tuzinas popieru su kopertais tik 25c. Kas prisius 35c gaus 12 popieru ir 20c verta altoreli. Už 1000 minetu popieru $8.00, už 500 $4.50, už 100 $1.10. Teipogi pas mane gausiti visokiu knygu, szkapieriu, ražancziu po 5 ir 15 daliu, pavincziavoniu, su gražia s abrozeliais ir be abrozeliu, medaliku, prasiu isz szilkiniu abrozeliu su lietuviszkoms ir lenkiszkoms maldelems nuo 75c iki $1.00 už 100 stukiu. Ražancziai ir szkaplieriai partraukti isz Lietuvos. Reikalauju agentu lietuviu ir lenku pardavineti visokius daigtus ir duodu gera uždarbi. Pas mane galite gauti visokiu daigtu. Noredami gauti atsakyma indekite už 2c marke. Adresuokite:
(18—9) Mathews Žukaitis,
37 Franklin St., New Britain, Conn

AR GAVAI KATALIOGA?

Jame randasi apraszymai su paveikslais ir prekem, yvairiu elektromagnetiszku gydanczių juostu, žiedu, padu, krutines ir plauczių apsaugotoju; inhelatoriu, daktariszku baterijų, visokiu geriausiu gyduoliu, plauku ir usu augintoju; drukuojamu masziniu, painu, monu ir sztuku; elektriszku žvakiu stovyluku su laikrodeliais ir tt. Kas prisius už 2c marke gaus szita katalioga dykai. Raszyk szendien.

JOHN'S SUPPLY HOUSE,
3215 S. Morgan St., Chicago, Ill.

[Laboratory 313 Bedford Ave.] Geriausia gyduole ant užlaikymo plauku.

AR SLENKA PLAUKAI? AR NORI KAD ANT PLIKOS GALVOS UŽŽELTU.

Kurie nori iszsigydyti ir praszalinti ligas, tegul kreipiasi prie Europeiszko Prof. ir Dr. BRUNDZOS, o su kurio roda tukstancziai ligoniu trumpame laike pasigelbo vien tik pagal jo metoda ir hygeniszka užsilaikyma ir tt.

Klausenti rodos per gromatas adresuokite teip:
J. M. Brundza Co.
New York & Brooklyn, U. S. A.

Europos Lietuviszki Laikraszczial.

"Varpas" literaturos, mokslo ir politikos menesinis laikrasztis. Preke $1.25

"Ukininkas" užsilimantis reikalais ukininku ir paduodantis visokias kitas svarbias žinias ir pamokinimus. Iszeina kožna menesį. Preke .....75c.

"Naujienos" talpinanczios pasakas isz žmonių gyvianimo ir kitokias svarbias žinias. Preke .....75c.

Visi tris virszminėti laikraszczial iszeina formoje knygeliu, iszleidžiami Tilžeje, Prusuose. Norinti juos gauti kreipkites prie agento. Adresas:
M. J. Damijonaitis,
3138 Lowe Ave. Chicago, Ill.

X-SPINDULIU EGZAMINAS DYKAI!
X-Spinduliai vartojami del atradimo ligos
ATSISZAUKIT TUOJAUS, NES SZITA ŠFERTA NE ILGAI TESIS.
ISZPJAUK SZITA IR ATSINESZK SU SAVIM.

Svieto pagarsėję specijalistai STATE MEDICAL DISPENSARY'J išgydo visas vyrų ligas greičiau už kitus gydytojus šiaurvakaruose. Gydymas SILPNU VYRU yra jų SPECIJALIŠKUMAS, ir DISPENSARY turi daugiau naujausių aparatų ir instrumentų negu sudėjus visus kitus specijalistus šiaurvakaruose.

PREKES PRIEINAMIAUSIOS.

Vyrai su geliančiom ir silpnom nugarom, inkstais, skaudėjimais klausiuose, lytiškų nusilpnėjimų, skaudančiu nusišlapinimu, naktiniais nubėgimais, susitraukusiais arba neišlavintais organais, trotyjimas atminties, nerviškumas, skaudėjimai krutinėje, inkstų liga, plautis puslės, nusistojimas šlapume, krituliai prieš akis, negalėjimas atlikti savo pridėrysčių, skaudėjimas galvos, klapatyjantis paraudimas, priešmanavimas, silpnumas, melankolija, negeras kvapas, patrotyjimas apetito, puolimas plaukų, VISIŠKAI IŠGYDOMI.

Specijaliszkos ligos: Negamtiszki nubėgimai, užnuodyjimas kraujo, Varicocele, visiszkai iszgydomi. Greicziausias iszgydymas del silpnu vyru.

Jauni vyrai nusilpninti per bjaurius paproczius ir persidirbima, silpni ir nerviszki ISZGYDOMI PO TIKRA GVARANCIJA, ARBA PINIGAI SUGRAŽINTI.

GYDUOLES DYKAI IKI ISZGIJIMUI.

Offiso valandos: Nuo 10 ryto iki 4 po pietų, ir nuo 6 iki 7 vakaro. Nedėlioms ir per šventes nuo 10 iki 12.

State Medical Dispensary,
PIETVAKARINIS KAMPAS STATE IR VAN BUREN UL.
Inejimas per 66 E. Van Buren St., Chicago, Ill.

Išsikirpk šitą, nes ne visados eis laikraštyje. Šitas yra geras dėl egzamino su X-Spinduliais.

Koznas Sergantis
i labai trumpa Laika gal pasveikt.

Jeigo kuris sergate, tai mes galim duot roda, raszik pas **Dr. E. G. DRAKE,** dažiuretoja ir primvedziu gydytoju
"National Medical Association,,
sanariu New Yorko ir Pensylvanios Universitetu, kuris per 31 metą sunkiu darbu ir praktika darodie kad nera tokiu ligu ar senu ar apleistu pripažintu už neižgydumas pas vyrus, moteris ir vaikus katru jisai negaletu iżgydyt.

Nes yra negalimas da kta, kad viens gyditojas galetu visus silpnumus tikrai žinoti ir juos iżgydyt, del to Dr. DRAKE kožnai ligai turi atskirą gyditoją. Paciento silpnumo liga bus visiems gyditojams perstatyta. Kožnas silpnumus tokiu budu turi atskirą sau gydytoją, bet Dr E. G. DRAKE su visais gydytojais visus silpnumus padnotus laiszke iszbando ir kožnam rasztu užtikrina visiszkai iżgydymą.

Kožnas sergantis rasztu apturi užtikrimimą jog isz savo ligos bus iżgydytu. Sergantis kreipiantis i musu namą uzsimoką tik wieną syki, neadbodamas ant to, kiek laiko jis teptures gydytis.

Kad senas Medical Direktor Dr. DRAKE gal visiszkai ligą iżgydyti ir visada kožnam serganezem pagelbet, matyt isz rasztо kur Dr. DRAKE kožna diena gauna, isz tu pora kopiju talpinam, neturedams wietos del daugiau.

Johnstown, Pa., 18 Junius 1903.
Guodotinas Ponas Daktaras!
Kožnas kuris sergate, duodam roda, neatidiekit dieną nuo dienos, tik tuojau raszikit pas Pona Dr. Drake o jis i labai trumpa czesa jums paglalbes.
Asz buvau sergantis kataru ir galvos skaudejimu, jusu medicina mane iżgyde, už ka jum labai dekui. Dieve duok jam senibies ir szczesti. Su guodone
A. SLAVA.
101 2d Ave., Johnstown Pa.

Minersville, Pa., 22. Julio 1903.
Guodotinas Ponas Drake,
Labai dieku Pons Daktare už iżgydyma. Nieks negalejo mane pagialbet, jusu lekarstos siusta man per expresa izgyde mane i trumpa czesa.
Kad ne jusu medicina, asz ne žinau, kas sù manim szendie but.
Su guodone
PAUL REDŽYEKI.
Box 140. Minersville, Pa.

Indianapolis. Ind., 12. Julio 1903.
Guodotinas Ponas Dr. Drake,
Nieks ne gal apraszit to skausmo kuri turejau kauluose, asz potretinau dauk piningu pas visokius Daktaru už dika, sirgau metus ir myslian reikes man numirt. Iż gazetes asz dosizenojau ape Poną Doktorą ir jusu Medikal Association. Jusu medicina i labai trumpa ir czesa mane pastate ant koju, už ka jum labai grażei dieku. Asz rekomendawoju 1 jus institutą wisiem mano pažistamem ir prieteliam.
Su guodono
JUW KANAY su familija.

jeigo kuris sergate, tai nie atidekit dieną nuo dienos bet nusiduokit laiszku ar asabiszkai prie NATIONAL MEDICAL ASSOCIATION o paaiszkinimus Lietuviszkoj kalboj gausite, Wieno laiszko usztektinai, jejgu jame savo ligą prideranozial apraszisit Raszykit mums Lietuviszkai, ar kokia jus kalba norit.

VALANDOS PRIEMIMA: Kožna diena nuo 10 iki 1 val. ryte ir nuo 2-5 po pietu. Nedėliomis nuo 10 iki 1 val. ryte.
Gromatas meldžiam ant szio antraszo siusti:

Dr. E. G. DRAKE Viriausias gydytojas **National Medical Association**
34 WEST 26 STREET, NEW YORK.

SPECIJALISTAS
WYRISZKU LIGU

kuris pasekmingai gydo ligonius, greitai, teisingai ir tikrai, nes turi 20 metu praktikos ir kiekvienam
ISZGYDYMA UŽTIKRINA.
Jeigu turi kokia nors paslaptinga liga, kraujo užnuodyjima, jeigu esi nusilpnejes ant viso kuno ar lytiszku daliu kuno, jeigu turi kita kokia nors liga ar kokius kenkimus, tai tuojaus raszyk arba pats ateik pas visiem žinoma pagarsejusi Chicagos specijalista vyriszku ligu
DR. B. M. ROSS
Rooms 1 to 7, 175 S. Clark St.,
kerte Monroe, Chicago, Ill. Roda dykai.
Ofisas atidarytas kasdien nuo 9 iki 4. Panedelio, Seredos, Petnyczios ir Subatos vakarais nuo 7 iki 8:30. Nedėliom nuo 10 iki 1. Galima susiszneketi lietuviszkai. Ant atsakymo indek už 2c marke

**Jeigu tu esi